

N. Haase. Dneve.

Er Daabspagten

Beien til Himlen,

eller

er Kristus Beien?

forsigt besvaret med Guds Ord til salighedsøgende Sjæles Ejendomme,

af

Anti-diabolas.

Tilhører
de danske Baptisters
Arkiv

Kjøbenhavn.

Th. Michaelsen & Sønner.
(G. G. Overlands Boghandel).

1867.

Gr Daabspagten virkelig Veien til Salighed for det faldne Menneske, eller er Jesus Kristus denne Bei? — Det er mærkværdigt og vidner om en dyb List af den gamle Slange saavel som om et skrækkeligt Mørke i Menneskehjertet, at der iblandt Mennesker, som have Guds eget klare Ord, nogensinde kan blive grundet Anledning til at undersøge et saadant Spørgsmål som det her fremhatte — det lyder næsten som en spottende Lvivl om vor Herres Jesu Kristi guddommelige Troværdighed, da vi jo høre ham selv saa høitideligt at erklære: „Jeg er Bei og Sandheden og Livet; der kommer Jagen til Faderen uden ved mig“ (Joh. 14, 6). „Sandelig siger jeg Eder, hvo, som ikke gaaer ind ad Døren til Fanrestien, men stiger andetsteds over, han er en Løv og en Røver. Jeg er Døren — jeg er Faarenes Dør“ (Joh. 10, 1. 7. 9.). Vi have jo her forte, tydelige og bestemte Svar paa vojt Spørgsmåal, ligesom forresten hele den hellige Skrifft saa idelig, saa klart og utvetydigt fremstiller Jesus Kristus som vor eneste for Gud gjældende Retfærdighed samt den faldne Sjæls eneste aandelige Liv, og iblandt alt det Store og Hellige, Bibelen forresten lærer os om Gud og hans Raad, saa binder den bestandig vor Sjæls Liv og Salighed ved et eneste Punkt: „Den, som har Sonnen, har Livet; den, som ikke har Guds Son, har ikke Livet“ (1 Joh. 5, 12.). Desnugtet see vi, at Sagen ikke er saa hurtig eller let afgjort ved alle disse Bibelens soleklare Vidnesbyrd; det er lykedes den gamle Slange især her i Danmark at faae en saa besynderlig og mod hele Guds Evangelium stridende Lære om Forsagelse og Tro sat igang, at det turde være høi Tid og af yderste Vigtighed for udødelige Sjæles evige Salighed, om denne Sag maatte blive grundig undersøgt og belyst af Guds Ord; det skulle vijselig hørtage de tærende Kvaler fra mange for deres Salighed bekymrede Hjerter, om Lyset fra det Høje blev dem givet til ret at gjennemskue dette Bilderede.

Det maa vel være vigtigere end alt Andet for os udødelige Besener at faae en paa Guds eget Ord grundet Nede-

for, hvad Haab vi tør gjøre os om vor evige Fremtid, hvad Guds Mening egentlig er med den Klasse Skabninger, vi tilhøre, nemlig Menneskeslægten, hvad Guds Tanke er om Mennesket, hvad hans Bestemmelse er med os, og hvilken Bei han har forestrevet os for at naae denne Bestemmelse. Det gaaer jo slet ikke an at slaae sig til Ro med, hvad enten vi selv eller andre Mennesker mene om denne Sag — om vor Mening end synes os at være saa rigtig, at ingenting kan være rigtigere, om den end af Alle blev antaget og priset som den høieste Visdom, saa gaaer det os dog tilstdt efter den almægtige Guds Bestemmelse og ikke efter vor.

Naar vi saa lade Gud i sin hellige Bibel sige os, hvad han egentlig har ment med os og bestemt os til, saa finde vi, at Mennesket indtager en uendelig høi, ja den allerhøieste Blads iblandt alle Guds Skabninger baade i Himmel og paa Jordens. Mennesket er Formalet for Guds Hovedtanke, det er, om vi tør udtrykke os saaledes, Hovedpunktet i hele Guds Virksomhed, og alt Andet dreier sig kun derom, har kun til Hensigt, at denne store Hovedtanke maa blive gjennemført. Gud tænkte iblandt alle sine øvrige herlige Gjerninger særlig at skabe sig et Barn, en Arving, Mennesket. Jordens blev skabt og indrettet til en midlertidig Bolig for dette Barn — alle dens Dyr og Planter, dens Floder og Banne — korthagt Alt blev indrettet med Hensyn til Arvingen. Om dette Barn har den Helligaand særlig anmærket, at det blev skabt i Guds Billedes, efter Guds Lignelse (1 Mos. 1, 26. 27.). Faderen vilde særlig skue sit eget Billedes i ham; han indblikkede ham Livets Ande af sin egen Aand og sin egen Natur, han stillede dette fuldkomne Barn for sig og sagde: „Gjører Eder Jordens underdaug og regerer over Havets Fiske og over Himmelens fugle og over hvert Dyr, som kryber paa Jordens“ (1 Mos. 1, 28). Men førend Verdens Grundvold blev lagt, havde Gud beredt det himmelske Rige, som skulde være Menneskets Arverige og evige Opholdssted, hvor han altid skulde være hos Gud, naar det midlertidige Ophold paa Jordens blev sluttet (Math. 25, 34). — Men den faldne Engel Djævelen, som i sit usoranderlige Bæsen er Fjende af Gud og alt Gott, funde i sin Ondskab og Misundelse ikke rolig see paa, at noget Bæsen nød en saadan Salighed, som Gud havde beredt Mennesket. Ved Magt kunde han ikke bryve Mennesket fra Herligehed; men ved en dybt udtaenkts List fik han Mennesket til at lytte til sin forfrende Tale og at overtræde Faderens Bud, hvorved Mennesket baade faldt under Guds retsfærdige Straf og tillige tabte sin guddommelige Natur, blev tværtimod delagtig i Djævelens Natur, blev „den Ondes Sæb“ (Ef. 1, 4. Joh. 8, 44.) blev ligesom Djævelen fjendtlig imod Gud (Rom. 8, 7.) blev en aandelig Dødning, stinkende for Gud og aldeles uflasket til at nyde Salighed

hos ham. — Nu var da vel Guds store Plan med Mennesket strandet og tilintetgjort ved den listige Fjendes Svig! — O nei, langtfra! — Hvad blev der da af vor almægtige Fader? Han blev jo da almægtig lige overfor sin Fjende, naar denne saaledes kunde forstyrre hans Planer — han kunde jo da ingenting udføre, uden det behagede Djævelen at lade det passere! — Nei, vor himmelske Fader blev ikke et Djeblif forlegen ved Djævelens dybe Skalkestreg; hans Hjertes Kjærlighed til Barnet blev ikke det ringeste formindsket ved dettes Forbrydelse; tvertimod så han nu først rigtig Lejlighed til at lade sit faderlige Hjertes overflødige Kjærlighed udgyde sig over os. Vort dybe Fald var ikke Gud uventet; han har aldrig tænkt, at et eneste af hans Ørn skulde indkomme i deres Arverige med enten lidt eller megen af deres oprindelige medskabte Hellighed, han har aldrig tænkt, at nogen af os skulde komme i Himmelnen uden at skabes anden Gang, „skabes paany“ (2 Kor. 5, 17). Først Mennesket nogensinde var skabt eller havde fortjent hverken Straf eller Belønning, havde Gud i sin uendelige Visdom og Kjærlighed bestemt det store Middel, ved hvilket vi skulde for anden Gang modtage en himmelsk Hetsfærdighed og et guddommeligt Liv som Gave af hans Haand, den Vej, ved hvilken vi trods vort dybe Fald skulde kunne seierligt indgaae i vort evige Arveland. I Eff. 1 Cap. læse vi saaledes:

„Lovet være Gud og vor Herres Jesu Kristi Fader, som velsignede os med al aandelig Velsignelse i det Himmelske, i Kristo! ligesom han udvalgte os i ham, før Verdens Grundvold blev lagt, at vi skulle være hellige og ustraffelige for hans Nasyn i Kjærlighed, idet han forud bestemte os formmedelst Jesum Kristum til sonlig Udkaarelse hos sig selv efter sin Billies Velbehagelighed, sin herlige Maade til Lov, ved hvilken han benaade os i den Elskede, i hvem vi have Forløsning ved hans Blod, Syndernes Forladelse efter hans Maades Rigdom, hvilken han overflødigten tildelte os i al Visdom og Forstand, idet han fundgjorde os sin Billies Hemmelighed efter den behagelige Beslutning, hvilken han forud fattede hos sig selv at oprette en Husholdning i Tidernes Hylde for at samle Alt under eet Hoved i Kristo“ etc.

Vi mærke her som overalt i Guds Ord, at Menneskets Frelse hviler paa „en velbehagelig Beslutning, som Gud forud fattede hos sig selv,“ først Mennesket havde gjort enten Ondt eller Godt, ja „før Verdens Grundvold blev lagt“, at ligesom Gud aldeles frit behagede at skabe Mennesket og give ham Blads blandt sine Skabninger som Barnet og Arvingen, uden nogen anden medvirkende Grund eller Aarsag dertil, end at han vilde det, saaledes sørgede han tillige paa Forhaand for, at denne hans Tanke skulde gjen-

nemføres trods al Satans List log Mænker, trods alle Forhindringer af Menneskets dybe Fal'd uden nogensomhelst anden bevaegende Grund, end at det var „hans egen Billies Velbehagelighed“ og skulle være „hans hellige Naade til Dov“ saaledes at frelse os og af usættelig Kjærlighed skænke os en guddommelig Herlighed istedetfor velfortjent Fordømmelse. Vi see ogsaa, at denne vor Frelse var forud bestemt at skulle ske ved en Anden; her forekomme idelig de Ord: „i Kristo“, han velsignede os i Kristo, han udvalgte os i Kristo, han bestemte os forud til sonlig Udkaarelse hos sig selv i Kristo, han bemaadede os, ikke ved nogen egen Forbedring, Flid eller Anstrengelse, men „i den Elskede, i hvem vi have Fortlösnig ved hans Blod, Syndernes Fordadelse efter hans Naades Rigdom.“ Lovet være den guddommelige Faders Varmhjertighed! han har selv forsøgt os at gjengive os en evig Retfærdighed, uden at vi behøve at røre en Haand enten for at tilveiebringe den eller som Be tingelse for at faae den; thi den er forud færdig og os skænket. „Saa elskede Gud Verden.“

Guds uendelig harmhjertige Frelshertanke mod os arme Syndere krævede intet mindre, end at Gud selv blev Menneske. Guds evige, enbaarne Søn forlod sin Himmel, han nedlod sig til at paataage sig vor Natur, blev forsøgt i enhver mulig Fristelse, blev os lig i alle Ting undtagen Synden. Han paatog sig paa vo're Begne at leve for Guds Lov det Liv, vi burde leve, men ved vort Fal'd være uduelige til, han paatog sig at lide den Straf og Forbandelse, vi havde fortjent, han blev vor Blodsfrænde, vor Broder, som i Et og Alt paatog sig at træde i vort Sted, at blive vor anden Stamfader, han byttede med os, idet han paatog sig vor Synd og vor Person og stod Gud tilrette for den, medens han gav os sin Person, sin Hellighed, at vi deri skulle være rene og tækkelige for Gud. Den store Skaber havde i sin evige Visdom behaget at stille Menneskeslægten saaledes, at han i vor første Stamfader Adam faae os alle indsluttede, faae os alle at være fremstillede og at handle i ham, saa at vi alle skulle bære Følgerne af hans Forhold, og paa samme Maade gav Gud i sin store Kjærlighed os sin egen Søn til vor anden Stamfader, i hvem han ligeledes vilde see os alle indbefattede. Herom lærer Paulus i Rom. 5. Cap. blandt andet saaledes:

„Ligesom der ved Eens Fal'd kom Fordømmelse over alle Mennesker, saaledes skal ogsaa ved Eens Retfærdighed komme over alle Mennesker Retfærdiggjørelse og Liv. Thi ligesom ved det ene Menneskes Ulydighed Mange ere blevne Syndere, dere, faa skulle og ved den Enes Lydighed Mange vorde retfærdige.“

Her er det jo tydeligt sagt, at der ved den Enes, nem-

lig Adams Falb, kom Fordømmelse over alle Mennesker, ligesom der staer ovenfor, at „de Mange døde ved den Enes Falb,” og at „Dommen var efter det ene Falb til Fordømmelse” (15 og 16 v.). Det staer saaledes ikke til noget eneste Menneskes Billie eller Balg, om han vil være en Synder, om han vil gjøre sig fortjent til Guds Fordømmelse eller ikke; men „ved Gens Falb kom Fordømmelse over alle Mennesker,” „de Mange døde ved den enes Falb;” „thi Dommen var efter det ene Falb til Fordømmelse,” og Enhver, som har Adam til Stamfader, er af den Grund i sig selv fordømt for Gud. Men ligesaa tydelig staer her jo, at „ligesom der ved Gens Falb kom Fordømmelse over alle Mennesker” — „saaledes,” nemlig paa samme Maade, ikke ved deres egen Medvirkning, men ved en Tilregnelse — „saaledes skal ogsaa ved Gens Retfærdighed — ved Gens Retfærdighed — komme over alle Mennesker Retfærdiggjørelse og Liv” — baade „Retfærdiggjørelse” eller den Hellighed, som udfordres for at kunne bestaae ulastet og udømt for den retfærdige Gud — og „Liv” — alt skal det komme ved „Gens Retfærdighed”, ligesom, paa samme Maade, som der ved Gens Falb kom Fordømmelse over alle Mennesker. Og denne Retfærdighed, staer her, skal komme over Menneskene ved „den Enes Lydighed.” Nu er den Enes, Jesu Kristi, Lydighed jo ikke noget, vi gjør — nei ikke nogetomhøjest af, hvad vi foretage enten i det Indre eller Ydre, kan kaldes Kristi Lydighed i den Forstand, at det gør os retfærdige for Gud — heller ikke er denne Kristi Lydighed noget, han nu gjør ved os eller i os; men Kristi Lydighed, som er vor Retfærdighed, den udførte han for Længesiden, da han som Menneske levede og døde paa Jordens i vort Sted, paa vores Begne, for vor Regning.

At Kristus, vor velsignede Frelser i vort Sted og til vort Bedste underkastede sig Guds Lov og opfyldte den for os, derom lærer i Gal. 4, 4. saaledes:

„Der Tidens Hylde kom, udsendte Gud sin Søn, født af en Kvinde, født under Loven, paa det han skulde frifjøsse dem, som varer under Loven, at vi skulde faae den sonlige Udkaarelse.”

I Rom. 8, 3. staer: „Det, som var Loven umuligt, efterdi den var kraftesløs formedesst Kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Søn i synligt Kjøds Lignelse” m. m.

I disse og flere Bibelsteder er det jo Guds egen Lære, at den Lovopfyldelse, ethvert Menneske nødvendig maa have, er paa vores Begne - personlig udført af Guds egen Søn. „Da Tidens Hylde kom” — nemlig den Tid, Faderen havde bestemt, at den Beslutning, han fattede til Menneskets Frelse, før Verdens Grundvold blev lagt, skulde i synlig Virkelighed udføres paa Jordens, saa udsendte Gud sin evige Søn, født

af en Kvinde, han blev da et Menneske som vi — i Sandhed et stort Slægtskab for det faldne Menneske! — Han klædte sig i en saadan Skikkelse, at han virkelig kunde leve efter Loven, tiltales, dømmes, forbandes af Loven, lide og dø for os, som der staer i Heb. 2 Cap.: „Efterdi Vorinene ere delagtige i Kjød og Blod, er han iligemaade bleven delagtig deri, at han ved Øden skulde gjøre den magtesløs, som har Ødens Bølde, det er Djævelen, og befri dem, saamange som formedelst Ødens Frygt vare under Trældom al deres Livs Tid.” Han blev, som her staer, født under Loven eller Loven underordnet, ffjøndt han selv var dens Herre, og det skete, for at han skulde frikjøbe dem, som varer under Loven, at vi skulde faae den sørnige Udkaarelse. Vi ere saaledes frikjøbte, virkelig kjøbte fri fra Lovens Vilkaar ved Jesu Kristi Liv under Loven i vort Sted, og de Forhold, fra hvilke man er frikjøbt, dem staer man da ikke mere under eller har nogen Forpligtelse til. Gud er en hellig, retfærdig og evig uforanderlig Gud, og Loven er et Afspræg af hans eget Væsen; derfor kræver den uophørlig af alle dem, der ere under Loven, det er af Naturen alle Mennesker, at de skulle være fuldkommen hellige, saa hellige som Gud selv — dette var nu Loven umuligt at faae os saaledes, fordi vi alle ved Faldet kom i en saadan Tilstand, at vi vel funde høre Budene og frygte for dem, men ikke med al vor Magt efterkomme dem — Loven var kraftesløs formedelst Kjødet. Nu staer der jo tydelig, at dette, som saaledes manglede os, var netop det, Gud gjorde, da han sendte sin egen Søn i syndigt Kjøds Lignelse. Gud frikjender Ingen, der har nogensomhelst Skyld imod hans Lov; ethvert Menneske maa nødvendig have den helt opfyldt, ellers er han forbandet (5 Mosb. 27, 26. Gal. 3, 10.). Naar nu Mennesket skal have dette, da maa han aldeles vendte sig bort fra sig selv og bringe Gud det Liv, som Kristus levede for os paa Jordens; det var for os, han levede, for os var det.

At Jesus virkelig bar alle vores, den hele Verdens Syn-der, som de varer hans egne, saavel som deres Straf, det lærer Gud os ogsaa paa mange Steder i sit hellige Ord. For at nævne nogle Steder, staer der i Ef. 53 Cap.:

„Han er saaret for vores Overtrædelser, er knuset for vores Misgjerninger; Straffen laa paa ham, at vi skulle myde Fred, og vi have faaet Vægedom ved hans Saar. Vi fore alle vild som Faaren, vi vendte os hver til sin Bei; men Herren lod alle vores Misgjerning myde ham. Den blev trævet, og han blev gjort elendig — — og idet man kjender ham, skal min retfærdige Ejener retfærdiggjøre Mange; thi han skal bære deres Misgjerninger.“ I Sat. 3, 8. staer: „Der er den Sten, som jeg lagde — — paa den ene Steen ere syv Dine; see, jeg vil udgrave dens Udgaving, siger den

Herre Zebaoth, og jeg vil borttage dette Lands Misgjerning paa een Dag." I Ps. 40 taler Kristus ved Profeten saaledes: „Onde Ting have omspændt mig, saa der er ingen Tal paa, mine Misgjerninger grebe mig, og jeg kunde ikke se, de ere flere end Haar paa mit Hoved." Hos Mathæus siger han: „Mit Blod udgydes til Syndernes Forladelse" (26, 28.). Johannes den Døber siger: „Det Guds Lam bærer Verdens Synd" (Joh. 1, 29.). Petrus siger: „Hvilken selv har vore Synder paa sit Legeme paa Træet — ved hans Saar ere I lægte" (2, 26). Johannes siger: „Hvo, som gjør Synd, er af Djævelen; thi Djævelen synder af Begyndelsen. Dertil er Guds Søn aabenbaret, at han skal affække Djævelens Gjerninger. Og I vide, at han er aabenbaret, paa det han skulde borttage vore Synder. Dette skriver jeg til Eder, paa det I ikke skulle synde; men dersom Nogen synder, have vi en Talsmand hos Faderen, Jesum Kristum den Retfærdige; og han er en Forsoning for vore Synder, ikke alene for vore, men for den ganske Verdens" (I Joh. 2 og 3 Cap.). Paulus siger blandt meget andet saaledes: „Vi have Forløsning ved hans Blod, Syndernes Forladelse efter hans Raades Rigdom" (Ef. 1.). „Efterdi Gud i Kristo forligte Verden med sig selv, idet han ikke tilregnede dem deres Overtrædelser" (2 Cor. 5, 19). Og endelig det ubegribeligt stærke Kjærnesprog: „Thi den, som ikke vidste af Synd, har han (Gud) gjort til Synd for os, paa det at vi i ham skulle være retsfærdige for Gud" (v. 21). Det er da klart nok, at Jesus virkelig har taget alle Verdens Synder paa sig og betalt for disse, som om han selv havde begaaget dem alle, at Gud har taget Synden som fordømmende Gjerning fra Verden og lagt den paa sin egen Søn, og da han saaledes istedetfor os blev befunden som den Skyldige i Alt, saa kom Lovens Dom og Forbandelse over ham, og han fik os fri for Lovens Forbandelse paa den Maade, at han, Guds egen elskelige Søn, blev en Forbandelse. „Saa staer der strevet: „Kristus har frikjøbt os fra Lovens Forbandelse, da han blev en Forbandelse for os" (Gal. 3, 13.). Saa hviler da, Gud være evig Lov! Menneskebørnenes Arveret og evige Salighed paa Guds egen Beslutning og Bestemmelse, hvis Betingelser han selv i egen Person har udført. Ligesaavist som Mennesket uden ~~uden~~ egen Medvirking stod ren og elskelig for Gud, da det var skabt af hans Haand, ligesaa frit og uden nogen Medvirking har han gjengivet det faldne Barn en usigelig Herlighed, kun med den Forskjel, at da Mennesket ikke havde syndet, var han sin Renhed i sin egen Person — den kunde sees, føles og findes hos ham selv — nu er den tilregnet, er udenfor Mennesket ved Faderens haand, men den er intet mindre end Guds egen Søn. Selv har han skænket os den, selv vækker og falder han Mennesket

till at see den, selv giver han den øengstede Synder at funne tilegne sig den, som der staer: „Vi troe efter hans vældige Krafts Virkning“ (Ef. 1, 19.). Og selv fører han ved sin egen Kraft Barnet igjennem alle Forhindringer. Den Stund, vi leve her paa denne syndige Jord, have vi vel mange Elendigheder af Djævelen, Verden og vor onde Natur som følger af vort dybe Fal; men vor Salighed hindrer det ikke, det staer Gud selv i Vørgen for hos hver Sjæl, som overlader sig til ham og tager sin Tro og Salighed som en Gave af hans Faderhaand. Saavist som vi i os selv ere evig fortalte, saavist hviler vor Retsfærdiggjørelse og Op- reisning paa en virkelig lovmæssig Rettergangshandling hos Gud, som skrevet staer: „Han maa være retsfærdig og gjøre den retsfærdig, som er af Jesu Tro“ (Rom. 3, 26.). Den, som forlader sig paa Jesu Hyldestgjørelse og stiller den for Gud som sin egen, den er lovlige retsfærdig og kan ikke mere tiltales. Saavist som vi burde være hellige efter Guds Lov, saavist er det, at „det, som var Loven umuligt, efterdi den var krafteslös formedelst Kjødet, det gjorde den store Gud selv, da han sendte sin egen Søn.“ Saavist som vi i os selv altid ere og blive Syndere, hvordan vi end stille os, saavist er det, at „Herren lod alle vore Misgjerninger møde ham,“ at „han er en Forsoning ikke alene for vore Syndere, men for den ganske Verdens,“ ja han blev af Gud selv gjort til Synd for os, for at vi skulle være Guds Ret- færdighed, selve Guds Retsfærdighed i ham,“ men kun i ham. Saavist som vi ved vor Synd ere virkelig skyldige til Lovens Forbandelse, saavist ere vi virkelig fri fra både fra Forpligtelsen til at leve efter den for at blive salige og fra dens Dom, fordi vi have brudt den. Saavist som Gud blandt alle sine Skabninger særlig vilde have Mennesket til sit Billede, sit Barn og Arving, saavist har han i Kristus sørget for, at ingenting skulle kunne børste os den Stilling; „Gud sendte sin Søn, født af en Kvinde, født under Loven, for at han skulle frifjøske dem, som varer under Loven“ — og hvor til frifjøste han dem? „At vi skulle faae den sønlige Udkaarelse.“ „Han bestemte os forud til sønlig Udkaarelse hos sig selv formedelst Jesum Kristum efter sin egen Willies Vel- behagelighed, sin herlige Naade til Lov.“ Som Arvinger skulle vi frelles, Sønner og Østtre falder Gud sine Troende (2 Cor. 6). Brødre falder Jesus dem, „Guds Arvinger og Kristi Medarvinger“ faldes de i Rom. 8, den Plads har Jesus fjøst os. Og saavist som vi alle formedelst Adams Fal ere jammerlige Syndere og blive betragtede af Gud som saabanne, enten vi ville vedkjende os det eller ikke, lige saavist har Jesus i vort Sted fuldkommen gjort Alt godt hos Gud, forhvervet os Naade, Syndsforladelse, Retsfærdig- hed og Liv, enten vi ville tage derimod og blive salige der-

ved eller ikke. Han er lige saavel død for dem, der blive evig fortalte, som for dem, der blive evig salige, og hyder dem, medens Maabetiden varer, den samme Retsfærdighed paa samme Betingelse, nemlig som Gave, for Intet. Saa vidner Herren i sin Bog: „Da vi endnu varer Overtrædere, døde Kristus til bestemt Tid for de Ugudelige.“ „Vi blev forligte med Gud ved hans Søns Død, da vi varer Fjender“ (Rom. 5). „Gud forligte i Kristo Verden med sig selv og tilregnede dem ikke deres Overtrædelser“ (2 Cor. 5). Hos Gud er Syndsforgivelse og Retsfærdighed for hele den ganske Verden; den, som da vil have sine Synders Forladelse og Jesu Retsfærdighed, han vende sig fra alt Eget og modtage dette som noget forud færdigt, som en Gave, der var ham beredt, førend han nogensinde søgte den; thi det hedder: „Altting er rede, kommer til Bryllup!“

Men hvad man nu bør gjøre
Er tage Maaden an
Og lade sig nu føre
Som Bruden til sin Mand,
Sig Kristi Met isslæde,
Skjundt fattig, intet værd,
I Tro til Arven træde,
Af Gud berilt bestært.

Vi skulle vel mærke os, at Jesus ikke siger: „Jeg er Beiviseren“, men: „Jeg er Veien“. Dersom Jesus blot viste os en Bei, det er, gav os nogle Forskrifter, efter hvilke vi selv skulle forarbeide vor Frelse, saa var han en Beiviser; men nu er han Veien saaledes, at han selv er vor Retsfærdighed i sin egen Person. Som Beiviser kunde Gud have sendt en Profet, hvem han vilde; derfor behøvede Gud ikke at blive Beiviser; men vi behøvede ei alene en Beiviser, vi behøvede en Bei. Det er uendelig stort, at Gud selv nedlader sig til at prædike paa Jorden, og det er herligt, at han som Menneske har givet os sit ophøjede Eksempel at efterfølge; men dette er den mindste Deel af hans Verinde paa Jorden, og derved bliver ingen Synder retfærdig for Gud. Naar Jesus siger til Nogen: „Saaledes hør Du leve, det behager Gud“, eller: „See paa mig, hvorledes jeg lever, og lev Du ligesaa“ — da er han en Beiviser, og dette er meget herligt for dem, der forud have deres Retsfærdighed og Styrke, deres Salighed og Hellighed, deres Alt i ham — men naar Kristus siger til en arm Synder: „Alt, hvad Du burde gjøre for at blive salig, det har jeg gjort i Dit Sted, Alt, hvad der mangler Dig, det er jeg, den Dom, hvorfor Du bøver, har jeg i Dit Sted underfastet mig — tag mine Tanker, mine Gjerninger, mine Taarer og Værner, tag min Person og Hellighed, indføbb Dig ganske deri, see ikke paa, hvad Du er, men hvad jeg er, det gjølder for Dig“ — naar en arm, syndig Sjæl ved den Helligaand fatter dette, saa er Kristus hans Bei;

thi han er, som før sagt, Lovens Opfyldelse i sin Person, Menneskeslægtens Liv til Retsfærdighed for Gud er levet af ham, uden at noget eneste Menneskes Foretagender have noget hermed at gjøre; Menneskets velfortjente Dom og Straf er ingenlunde ophævet eller eftergivet af den retfærdige Gud, eiheller er den gjemt; men den er af vor Midler og Stedfortræder udstaet paa vores Begne, og Forkyndelsen herom for en falden Slægt faldes Evangelium, og saaledes er Jesu Kristi Person Evangeli Indhold. Alt, hvad Gud i Kjødet gjorde og led paa Jorden, det var for os — „han døde for os“, „han blev gjort til Synd for os“, „han blev en Forbandelse for os“ — ja „for os“ vidne hans Sendebud uafsladelig — han tænkte ikke en Tanke, han traadte ikke et Fied, han drog ikke et Suk, han fældte ikke en Taare, han bad ikke en Ven, han hørte ikke et bespottende Ord, hans Hjerte bankede ikke et cængsteligt Slag, han modtog ikke et eneste Pidseslag, han bar ikke en Torn i sin smertelige Krone, han udgjød ikke en Draabe Blod — uden det var for os altammen; ja for os og gjaldt saa aldeles paa vores Begne, at Apostelen siger: „Maar En er død for Alle, saa ere de alle døde, og han døde for Alle“ (2 Cor. 5, 15.). Saaldeles var for Gud hans Død vor Død, som om vi selv med eller i ham alle havde lidt den. Ja han siger i Ef. 2, at „han opreste os tillige og satte os tillige (med ham) i det himmelske Rige ved Kristum“, saa aldeles saae Gud os indesluttede i ham, og nu staaer han „for Guds Nahyn for os“ (Hbr. 9, 24.). Saaledes er Kristus Veien.

Dg denne Bei er sandelig ikke ny opfundne eller udtænkt ved noget Menneskes Visdom; men Gud har selv bestemt den saaledes, før Verdens Grundvold blev lagt, og har forkhyndt den og aldeles ingen anden Bei for Mennesket at blive salig paa, lige fra den første Synder paa Jorden, som trængte til Forladelse og indtil den sidste. Da vores første Forældre laa i dres Syndens og fortalte Tilstand, da forkhyndte Gud dem det samme Evangelium; han gav dem slet ikke Anvisning paa noget, de selv skulde foretage for at blive hjulpine, eller talede om nogen Egenskab hos dem, som skulde bidrage dertil; men han gav dem et Øfste om, at en Aanden skulde gjøre noget, hvorved de kunde blive salige; han sagde: „Kvindens Sed skal sylinderknuse Slangens Hoved;“ han tillagde ikke noget „Om“ eller „Men“; han gav dem dette Øfste, dette troede de, og dette var deres Salighed. Samme Øfste gjen-tog han for Abraham, og „Abraham troede Gud, og det blev ham regnet til Retsfærdighed“ (Rom. 4, 3.). David prisede det Menneske saligt, som Gud tilregner — mærl, tilregner Retsfærdighed uden Gjerninger, og sang: Salig er den, hvis Overtrædelse er forladt, hvis Synd er skjult, salig er den Mand, som Herren ikke tilregner Synd!“ (Ps. 32).

Kortsagt, denne Vei til Salighed for Adams Børn har Gud selv forklyndt, dels i dunkle Forjættelser, dels i tydelige Ord og ved Tusinder af blodige Offre, denne Vei have Patriarker og Proster forklyndt, den har Kristus og hans Apostle forklyndt; paa denne Vei er enhver Synder bleven retfærdig baade i det gamle og nye Testamente, som nogensinde er blevet retfærdiggjort. Kristus og ingen Anden og intet Andet er Veien.

Men idet vi saaledes i sammentrængt Korthed ved at paa-pege Guds Ord søger at vise, at Kristus og han alene er Veien til Salighed, saa myde vi visselig fra flere Kanter en Indvending af omrent følgende Indhold: „Ja det er vel sandt nok; men, hvortil alle disse Beviser, disse Baastande og Forsikringer? Alt dette er jo velbekjendt, og det vil vel Ingen, der vil kaldes Kristen, besiride. At Kristus har lidt, og er død for os, det vide vi vel, at han er Veien og Øren, det kan vi jo see, at det staarer der, og at vi skulle frelses af Naade ved hans Retfærdighed. Men Ingen bliver delagtig deri, uden han oprigtig forsager Djævelen og alle hans Gjerninger og alt hans Bøsen og af Hjertet troer paa den tre-eneige Gud efter Daabspagtens Lydelse. Naar vi saa sige, at Daabspagten er Veien, saa mene vi kun, at det er den eneste Vei, paa hvilken vi faae Retfærdigheden, at oprigtig For-fagelse og hjertelig Tro er Betingelse for at faae denne Naade, og at Gud kun har lovet os den paa disse Vilkaar“ o.s.v. — Denne Indvending ville vi nu betragte noget nærmere, og Gud hjælpe os i Jesu Navn; thi herunder skjuler sig visselig en frygtelig Wildfarelse! Den gamle Slangen har jo aldrig funnet unde Mennescene deres Salighed, men har altid søgt og søger at forhindre den, og det er mærk-værdigt at beskue, hvilken mangfoldig og dyb List han udfolder. Han har ved given Leilighed bestandig stilet efter at umuliggjøre hele Menneskeslægtens Frelse med eet Slag; i den Hensigt overlistede han vores første Forældre i Paradiset, hvorved Mennesket forspilde sin Salighed og blev en falden, uduelig Slægt. Da Gud nu i uendelig Barmhjertighed dog havde besluttet vor Frelse og Salighed ved en anden Mand, saa vendte Djævelen sig med al sin Ondskab imod ham for at ødelægge os alle ved at forstyrre Forsoningen. Han prøvede ved Christielsen i Ørken at bringe vor Frelser til Falb, og da dette ikke skete, saa vendte han sin rasende Ondskab imod ham og sik ham endelig som en Misdaeder hængt paa Korset. Nu troede han uidentvivl at have vundet; men nei, dette blev vor Sejr; da Jesus sagde: „Det er fuldbragt!“ da var der betalt for os, da blev Slangens Hoved knust. Vort Falb forhindrer nu ikke vor Frelse, der er en aaben Vei til uendelig Salighed for alle Adams Børn, saa aaben, som om de aldrig havde syndet. Saligheden ligger os alle tilrede; nu maa derfor Slangen paa alle mulige Maader

ſege at forhindre os enkeltevis eller delvis fra at modtage denne ufattelige Gave af vor Frelsers Haand. Endel beholder han i aabenbar Bespottelse og Ugudelighed; dette er nu let at ſee; men allermeſt virkſom viſer han ſig for at faae os henbiſte til noget eget Arbeide enten under en eller anden Skikkelse, hvorved Jesu Forſoning bliver os unhyttig, og allermeſt forſvækkeligt bliver dette, naar han i ſelvē Læren kan faae det indført under en eller anden Form. Djævelens kraftigſte Baaben har altid været falſt Aandelighed; ſaa var det i Jødedommets Tid, ſaa var det i Kristi Tid; der vare Folk not, ſom vare religioſe med mere eller mindre Iver; de holdt lange Bønner, fæſde to Gange om Ugen, gavē Tiende af alt, hvad de eiede, ja vare „uſtræſſelige efter Lovens Retſerdiгheden“; men meget faa kſendte dem ſelv ſom fortabte Væſener og ſøgte Frelſe af idel Maade for Kristi Skyld, og heri forhindres vi ikke faameget af nogen Ting ſom af vor egen Fromhed og Aandelighed. Ligeledes var det i Vandſyndmets Dage, ſom ethvert religioſt Menneske veed. Det er inærkværdigt, hvilken Mængde af Former og Skikkeller den ſamme Sag har, ſnart paa en grovere og ſnart paa en finere Maade. Formen og Skikkelsen er uendelig, Et til en Tid, et Andet til en anden; men ſelvē Sagen, i ſin Art og Væſen er dog altid den ſamme. Det farlige er nu, at hele vor Natur er fuld af Tilbøjelighed til at ville ſelv bidrage noget til vor Frelſe, hele vor Formuft og naturlige Tanke prædiker i os uaſladelig det ſamme, og vi arme Mennesker er altid ſaa tilbøjelige til at ſiole paa, hvad vi synes der er rigtigt iftedeſtor at ſee i Guds Ord, hvad han har bestemt. Det ſidste, Mennesket gjør, er at lade en Anden freſle ſig af Maade ſom et Intet. Indbildningen om egen Meddvirkning til ſin Frelſe er farlig not, ſelv om den daglig tugtes af Guds Ord — hvad ſkal den da blive, naar den pleies i ſelvē den Lære, ſom drives! — Nu er det jo bekjendt for Enhver, ſom befatter ſig noget mere med Religionen, at Indholdet af den Indvending, vi ovenfor fremsatte, nemlig at Forsagelsen og Troen er Betingelsen for at faae Guds Maade, ganske almindeligt læres trindtomkring i Landet, baade direkte og indirekte, baade fra Lærerstolene og i Skrifter, idet Mænd af forſkellige aandelige Skoler, eller ſom ikke forreſten i et og alt dele Anſkucler eller ville vedkjende ſig hverandres Meninger idet-hele, dog i det Væſentlige, i ſelvē Sagen, ere enige i at fremſtille Forsagelsen og Troen ſom de eneſte Vilkaar, paa hvilke et Menneske kan faae Guds Maade, hvorom flere Udtalelſer fra forſkellige Sider noſkom vidne, idet En f. Ex. figer: „Syndſorladelsen uddeles allerede ved Daaben under Betingelleſe af Forsagelse og Tro; diſſe ere Nøglerne, ſom ikke tunne opgives, og for ret at kunne ſøie Amen til ſin Bøn om Maade maa hver Kristen tage diſſe Nøgler frem“ o. f. v.

En anden siger: „Vi have ingen Ret til at troe, uden vi forsøge.“ En tredie siger: „Her (nemlig ved Daaben) nævnes Betingelserne for at blive en Borger i Guds Rige; her have vi Salighedens Vei“, og nævner derpaa Forsagelsen og Troen. En fjerde siger ligefrem med bestemte Ord: „Forsagelsen og Troen er Veien til Guds Rige“. En femte: „Den uforandrede Troesbekjendelse, som lyder ved Daaben efter Herrens Indstiftelse, er, som Ordet af Herrens egen Mund i Forening med Forsagelsen af Djævelen og alt hans Væsen, det eneste Vilkaar for at blive optaget i Kristi Menighed, altsaa det eneste Vilkaar for at blive salig“, og siger videre om det samme Vilkaar, at „der ligger ikke mere i Troesbekjendelsen, end det er det gamle Menneske muligt at fatte, sætte Lid og sige ja til“ o.s.v. En sjette forkynder sine Tilhørere fra Prædikestolen: „Raad Twivl, Mismodighed og Tungsindighed kommer over mig og knuger mig — veed I saa, hvad jeg gjør? Jeg siger: Jeg forsøger Djævelen og alle hans Gjerninger og alt hans Væsen, jeg troer“ etc. og giver dem det Raad at gjøre ligehaa. En syvende „takker Gud, at han har holdt sin Daabspagt.“ En ottende siger: „Jeg svinger Daabspagten som et Skjold over mit Hoved imod al Synd, Død“ o.s.v. Saadanne Udtalelser ere fra Mænd af tildels forskjellige Anskuelser, og — vi tør vel sige — fra vort Fædrelands mere fremragende Lærere. Det er vel overflødig at ansøre flere Citater; Ingen vil vel negte, at her virkelig almindeligt læres saaledes; det har vel snarere faaet saadan Indgang og Anerkendelse, at man vil forsvare det som ret og mistænklig betragte, om Nogen forsøger af Guds Ord at fremfætte noget Andet. Men hvad er nu alt dette, hvorledes stemmer det med Forsningens Raad og med Guds aabenbarede Ord om os faldne Mennesker og hans store Plan til vor Frelse? Det er jo klart, at det her fremfattede og den iblandt os almindelig gøengse Lære stemmer aldeles overeens i at fremstille Guds Raade saaledes, at den aldeles ikke kan opnaaes af nogen Synder uden et — og det et ganzte betydeligt — Arbeide af ham selv, nemlig Forsagelse af Djævelen og alle hans Gjerninger og alt hans Væsen og Tro efter Daabspagtens Lydelse, hvilket er at omgjerde Guds Raade med saadanne Bestemmelser, at den i sig selv afmægtige, ødelagte og hjælpeløse Synder, for hvem Raaden ifølge Evangelium dog egentlig er — aldeles ikke kan faae den, men maa fortvivle, og Jesus bliver da ikke, hvad hele Skriften tydelig udgiver ham for at være, nemlig en heel Frelser for heelt fortalte Syndere, som han jo selv udtrykkelig siger: „Menneskens Søn er kommen for at fåge og frelse det Fortalte“ (Luk. 19, 10.). Ja netop det Fortalte siger han selv, at han er kommen for at fåge og frelse. Gud er aabenbaret i Kjød, har som Menneske levet et foragtet Lid og er død en

forfmædelig Ød for Menneskets Frelse — dersom nu Gud virkelig tilbød Mennesket denne Frelse paa saadanne Betingelser, at ingen af den Slægt, for hvilken den forkyndtes, var ifstand til at opfylde dem — da var — o rædselsfulde Tanke! — da var jo Jesu Forsoning den mest meningsløse, intethethedende Sag af Verden. Og videre — naar en for sin evige Fremtid virkelig bekymret Sjæl læser i Guds eget Ord om Frelse for alle Syndere ved Jesu Blod og Død — naar en saadan i Haab om ogsaa at faae denne Frelse henvendte sig til Gud og da blev forelagt saadanne Betingelser, at det var ham umuligt at opfylde dem, da maatte han jo aldeles fortvile, og Gud, som jo forud vidste, hvor haablos og uduelig Synderen var, skulde da drive en grusom Spot med den arme Skabning, som i Tillid til hans egne Ord en Stund havde glædet sig i Haabet om sin Frelse. — O, Du almægtige Gud, bevar os i Jesu Navn fra Be-spottelse!! — Vi see med en — vi tør vel sige — berettiget Harme og Afsky hen paa Pavedømmets mørke Vederslyggeligheder; det skærer os i Hjertet, at saamange dyrtkjøbte Sjæle ere blevne hærvede deres evige Salighed ved ugodelige Menneskepaafund; men maa ikke denne mærfelige Lære om Forsagelse og Tro som Betingelse for at blive delagtig i Forsoningens Naade — vi spørge: maa den ikke nødvendig føre til samme Resultat? — Eller tag blot den Sætning: „Syndsforsladelsen uddeles ved Daaben under Betingelse af Forsagelse og Tro, og disse ere Nøglerne, som enhver Kristen maa tage frem for at kunne sige Amen til sin Bon om Naade.“ At sige Amen til sin Bon kan jo vel ikke være andet end at vente sig Bonhørelse eller at faae Naade, som man beder om, og at tage disse Nøgler frem kan da vel ikke være andet end at see efter, hvorledes man selv forsager og troer, at foresætte sig at ville forhage og troe eller vente sig Naade, paa Grund af, at man forsager og troer. Noget lignende maa det jo nødvendig være. Er dette nu ikke at vende sig til sin egen Forsagelse og Tro istedetfor til Jesu blodige Død og Guds Forkyndelse om, at han formedelst den vil forlade Synder? Er det ikke at vente Syndsforsladelsen formedelst sin egen Forsagelse? Er det ikke — ffjøndt under en anden Form — en ligesaa komplet Forbigaaelse af Jesu Forsoning, en ligesaa fuld Henvendelse til egen Gjerning, er det ikke ligesaa fuldt at vente sig Naade formedelst sit eget Værkt, som der nogensinde har fundet Sted i Pavedømmet? Savner det ikke ligesaa fuldt enhver som helst Berettigelse i Guds Ord? Eller hvor i Alverden faaer et Menneske denne Bei til Naadestolen fra om ikke af sin egen menneskelige For-nuft og Tanke? Eller er det ikke det samme, naar jeg vender mig til min egen Gjerning for at begrunde mit Haab om Naaden, enten denne Gjerning har et eller andet Navn? Eller

men det ikke for Gud er det samme, enten jeg figer: „Jeg forsager og troer“, eller jeg figer: „Jeg har læst saa og saa mange Ave Maria?“ Men det ikke for Herren er eet, enten jeg figer: „Da jeg har bedet saa og saa mange Paternostre, saa haaber jeg at have Deel i Kristi Fortjeneste“, eller jeg grunder mit Haab om denne Delagtighed paa, at jeg forsager og troer? — Man kan nu indvende: „Ja, men Ave Maria, Paternostre o. dsl. ere jo aldeles menneskelige Opfindelser; af hvilke der intet Spor findes i Guds Ord; Forzagelsen og Troen ere dog Gjerninger, hvis moralske Væsen har sin Grund i den hellige Skrift.“ Ganske vist; men med Hensyn til at blive retfærdige for Gud eller have nogensomhelst Trøst, Fred eller Haab om Bønhørelse har han netop ligesaa lidt henvist os til det ene som til det andet Slags, men alene til Jesu Liv og Død. Maar vi have Netsærdighed, Liv og Salighed heri, ere fri for alle Love i Samvittigheden formedelst Kristi Forsoning, naar Talen da er om at leve som Kristne til Guds Øre, da gjælder det at see efter hans Bud som Nettefnor og ikke opfinde nogle egne Baafund; men i det Spørgsmaal om Benaadning gjælder det ene som det andet lige høit — og her behøves ikke mange Ord; Guds hellige Lov er hans eget Ord og Befaling; men han har selv erklæret om et Liv efter denne Lov, at „saamange, som holde sig til Lovens Gjerninger, ere under Forbandelse“, det er hans eget Udsag (Gal. 3, 10.). Man funde vel endnu indvende: „Ja, men i Bavedømmet ventede man ligefrem at blive retfærdig ved egne Gjerninger og glemte derover Frelseren og hans Forsoning; vi lade Forsoningen staae og gjælde, vi ville kun have vor Netsærdighed i den; men Forzagelsen og Troen er, som ofte sagt, Betingelse for at faae den Netsærdighed, som gjælder for Gud.“ Svar: I Bibelen staar ligesaalidt, at vi skulle forsage og troe for at faae Guds Sons Netsærdighed, som at vi i den Hensigt skulle høre en Graabrydrekappe; det gjælder som fortjenende eller berettigende Handling lige høit. Guds Raade er ikke Handels- eller Skaffer-vare, den er en fri Skjænkgave af majestætisk guddommelig Barmhjertighed. Saalenge en Synder vil tinge med Gud enten om Forzagelse eller noget andet for at faae hans Raade, saa faaer han den ikke, og det Haab et Menneske bygger paa den Grund, er aldeles falsk. O, det er forskrækkeligt, at dyrtligste Sjæle henvises til at grunde Bønhørelsen af deres Bon om Raade paa deres Forzagelse og Tro istedetfor paa deres Frelsers Forsoning og Forjættelser, at Forzagelsen og Troen sættes i Forsonerens Sted! Og dog staar det offentlig fremsat, uimodsgagt og almindelig anerkjendt. Om adskilligt andet, om det levende og døde Ord o. dsl. er ikke først faalidt Strid; men imod denne underlige Lære har, saavidt vor indskrænkede Kundskab strækker sig, ingen Pen

rørt sig. Og i selve Sagens inderste Væsen er maaskee fun den Forstjel, at Pavens Afskyeligheder vare saa haandgribelig grove, at de kun kunde drives, saalænge Guds Ord var aldeles skjult, medens det Punkt, vi her handle om, er saa fint, saa uendelig fornuftigt, har saameget Skin af Aandelighed og er dersor saameget værre, at det kan fremsettes og bestaae, uagtes Guds eget velsignede Ord dog er saa let tilgængeligt. Men for om det maatte lykkes at sprede en Smule Lys over denne Sag, maa vi endnu fremsette nogle Bemærkninger.

For det Første ville vi bemærke, at Guds barmhjertige Frelserplan, som indeholdes i hans Ord, angaaer hele Menneskeslægten, og det er hans egen Besaling, at „Evangelium skal forkyndes for al Skabningen“; medens derimod denne Lære om Horsfagelse og Tro som Salighedsvei er en Lokalsag, d. v. s. den er kun kjendt paa enkelte Steder. Navnlig her i Danmark og paa nogle Steder i Norge har den i hsi Grad vanskeliggjort Anbringelsen af Evangelium og dermed af sand Kristendom; men paa andre Steder findes jo en Mængde sande, levende Christne, som ikke have nogen Idee om denne Lære, saaledes som den her drives, ja oplyste, lærde Mænd, som Herren i mange Aar og under megen Kamp har vedkjendt sig som sine velsignede Tjenere, ere i den Grad fremmede for denne underlige Lære, at de neppe kunne troe, at der virkelig findes nogen saadan, og man kan have al Møje med at gjøre dem begribeligt, hvad den egentlig indeholder. Desuden er den heller ikke her ret gammel, og det var da besynderligt, dersom det virkelig var den Helligaands Værk, om den skulde være fremmed for saa mange Christi levende Lemmer, som have ham og hans Ord og leve deraf.

Dernæst bemærke vi, at vi i den hellige Skrift jo virkelig ikke finde nogen Anthydning om eller Grund til at antage Andet, end at Daabspagten er forfattet af Mennesker (hvorved det nys Sagte er let forklarligt). Ellers finde vi jo der Alt, hvad der nogensinde er os nødvendigt eller nyttigt, at vide saavel med Hensyn til vor Samvittighed for Gud som et kristeligt Liv her i Verden. Kristus befalede jo kun sine Disciple: „Gaaer hen og gjører alle Folk til mine Disciple, døbende dem i Navnet Faderens og Sønnens og den Helligaands og lærende dem at holde alt det, jeg har befalet Eder,“ og — i Forbigaaende sagt — hvormange Børn ere ikke hjemmedøbte simpelthen efter denne Indstiftelse, og have dog visseleg modtaget en ret og kristelig Daab! Vi have som sagt ikke nogen gyldig Grund til at troe andet, end at fromme Mennesker have forfattet Daabspagten i en from og kristelig Hensigt, og at den efter disse Hensigter er velsignet; men fromme Mennesketanker ere jo dog ikke Guds Tanker,

og desuden have de visselig aldrig fremført den i den Mening, som vi her omtale. Hør saavidt muligt at forebygge Missforståelse maa vi udtrykkelig tilføje, at vi aldeles ikke mene, at selve Indholdet er en Mennesketanke, saalidet som de ti Ord er det; nei dens Indhold har jo Punkt for Punkt sin Grund i Guds Ord og er saaledes guddommeligt, men ingenlunde som Betingelse for at faae Guds Raade. Det er ganske vist, at den, som har Livet i Guds Søn, den, som er en „ny Skabning“ (2 Cor. 5) „er født af Gud“ (Joh. 1) og er „delagtig i den guddommelige Natur“ (2 Pet. 1) han har jo saaledes „Lyft til Guds Lov efter det indvortes Menneske“ (Rom. 7, 22.) er altfaa ifølge sin nye Natur en Fjende af Djævelen og alt hans Væren baade i og udenfor sig; den „Kjødets Storsætelse“, som Bibelen saa ofte paabyder Guds Folk, kunde saaledes gjerne betegnes med det Udtryk at forsage Djævelen og alt hans Væsen, ligesom Punkterne eller Læddene i de tre Trovens Artikler ere Udtryk for, hvad en levende Kristens Hjerte og Mund behjender. Det er jo aldeles vist, at Grenen i en ødel Vinstok bærer ødle Druer og dermed beviser, at den er Gren i en ødel Vinstok; men det er ligesaa vist, at den for at bære disse Druer maa være en ødel Gren og ikke bliver det ved at bære disse, men omvendt. Det er ganske vist, at der findes ingen levende Kristen uden oprigtig Forzagelse og hjertelig Tro; men det er ligesaa vist at man aldeles ikke bliver en Kristen ved sin egen Forzagelse og Tro, men kun ved at modtage Guds Raade i Jesus Kristus som en fri Gave; hele Guds Indhydelse lyder paa: „Altting er rede“, „hver, som tørster, komme hid til Vandene, uden Penge, uden Betaling“, „hvo, som tørster, komme, og hvo, som vil tage Livsens Vand usorfsholdt“ — hvo, som vil, han tage Livsens Vand usorfsholdt; ikke et eneste Sted hedder det: hvo, som oprigtig forsager og hjertelig troer. Nu vil man jo rigtignok lære os, at vor Frelser i de 40 Dage, han vandrede forklaret paa Jorden efter sin Opstandelse, gav sine Disciple denne Daabspagt m. m. men det er en Paastand, for hvilken man bestandig har ladet Beviserne manglende, og naar Talen er om egen eller andre udødelige Sjæles evige Ree eller Bel, er det dog en altfor farlig Sag at fremsætte en Paastand og, fordi man ønsker den antagen, uddrage nogle Slutninger, der ere den gunstige, naar disse ikke ere grundede i den store Guds eget Ord.

Men endelig bemærke vi, at det med Hensyn til det Punkt, hvorom vi her handle, aldeles ikke er os om at gjøre at støtte Ord med Nogen om, hvem der har forfattet Daabspagten; thi antaget endog, at Kristus virkelig har saaledes sammenspillet disse Lærdomme — mærkværdigt nok, at han da aldeles ikke nævner, hvorfor Guds evige Søn blev undfangen og født, levede og led, døde og opstod m. m. eiheller hvorfor

vi faae Syndernes Forladelse hos den retfærdige Gud, medens f. Ex. Fader vor i sin uendelige Fuldkommenhed strax rober den guddommelige Væster — men antaget, at vor Frelser dog virkelig har forfattet Daabspagten, det forandrer ikke den Sag, hvorom vi her tale. Det vi nemlig her ved Guds Maade ville forsøge især at påvise, og som vi indstændig bede Enhver, for hvem Sandhed og Salighed har mere Værd end en forudsattet Ide, at lægge Mærke til og nøje at undersøge, er, hvad her ovenfor blev antydet, at Daabspagten aldeles bestemt i sit Væsen er Lov, hvis Betingelser det er ganske umuligt for en falden Syndet at opfylde. Alt, hvad der paa nogen Maade henvender sig som en Fordring til Mennesket, fordrer noget, som vi skulle være, gjøre eller præstere, alt, hvad der taler noget om os, det er jo dog Lov, hvad Form det saa end iflædes, eller hvem der utdaler det enten Moses, Kristus eller nogen Anden. Det er jo aldeles uomtvisteligt, at Kristus virkelig har sagt: „Elster Eders Hjender, velsigner dem, som Eder forbande, og beder for dem, som gjøre Eder Skade og forfølge Eder“ (Math. 6, 44). Det er jo hans egne Ord: „Du skal elste Herren Din Gud i Dit ganske Hjerte og i Din ganske Sjæl og i Dit ganske Sind, og Du skal elste Din Næste som Dig selv“ (Math. 22) og det er jo aldeles vist, at han selv svarede den Lovlyndige: „Gjør dette, saa skal Du leve“ (Luk. 10). Men det er nu ligesaa vist, at des som den Lovlyndige ikke blev salig paa en hel anden Maade, saa blev han evig fordomt. Eller hvem vil nu falde paa at sige, at fordi Kristus selv talede disse Ord, saa ere de Saligheds vilkaar for os? Men er nu dog ikke Sagen i sit Væsen aldeles den samme, mon det ikke gjælder lige hrit for Gud alt, hvad der faaer et „Jeg“ foran sig? Det bliver ikke, kan ikke blive andet end „Lovens Gjerninger“, og gid vi dog engang kunde vaagne over Alvoren og Skarpheden i det guddommelige Ord: „Saamange, som holde sig til Lovens Gjerninger, ere under Forbandelse!“ Det er jo da ganske forstyrreligt at leve hen i den Indbildning, at „Forfagelsen og Kroen ere de Nøgler, som en Kristen maa tage frem for at kunne sige Amen til sin Bon om Maade!“ Kan dette virkelig paa nogen Maade blive andet end at holde sig til Lovens Gjerninger? Det hjælper ikke, hvordan man end vil vende det; Sagen er i sig selv usforanderlig; hvad der er en Fordring til Mennesket eller en Gjerning af Mennesket kan i al Ejighed aldrig blive et Evangelium eller Grund for noget sandt Haab om Maade. Paa den Maade bliver Daabspagten ganske et „Kjødets Evangelium“, nemlig saaledes at forstaae, at ingen Tilsfredsstillelse af Kjødets Lyst forskaffer Adams selvbetrydende, selvforgudende Natur en saadan Rydelse som netop det at kunne frelse sig selv eller idetmindste bidrage væsentligt dertil. Og det hjælper ikke, om man vil sige:

„Ja, men jeg anseer selve Forsagelsen ogsaa for en Naade af Gud.“ Ja hvad sagde han, der bad i Templet? „Jeg taffker Dig — jeg taffker Dig, Gud! at jeg ikke er som de andre Mennesker; jeg faste to Gange om Ugen og giver Liende af alt, hvad jeg eier.“ Daabspagten stillet som en Fordring til Mennesket indeholder vel omintrent det samme som det første Bud eller hele den første Table, og ikke nogen Apostel har en eneste Time havt Guds Naade paa den Grund. Kunde noget Menneske virkelig oprigtig forsage Djævelen og alt hans Væsen og hjertelig troe paa den treenige Gud, at, hvorfot skulde da Guds egen Søn bløde under Lovens Forbandelse! Gud fordrer jo ikke mere i sin Lov. Og vi maa vel legge Mærke til, at vi ikke skulle selv gjøre Begyndelsen med at rense os eller opfylde Guds Fordringer og saa forresten vente Eftergivelse; enten maa vi selv heelt og holdent opfylde Guds Bud og tjene vor Salighed som Løn (denne Anvisning sit jo hin Lovkyndige) eller ogsaa maa vi heelt og holdent freleses af Naade ved en Anden, og denne sidste Bei har Gud i stor Barmhjertighed givet os, da han saae, at derjom vi selv skulle gjøre det ringeste dertil, saa maatte vi alle fortabes. Vi negte aldeles ikke, at vi burde forsage Djævelen og alle hans Gjerninger og alt hans Væsen og hjertelig troe paa den treenige Gud, ligesom det jo er vor vilkaarlige Skyldighed at elskje Gud af ganske Hjerte og Ræsten som os selv; vi maa befjende, at vi ere ganske retfærdigt forbandede, om vi ikke gjøre det; men hvad hjælper det, naar ingen af os er i stand dertil, da vor Natur engang for alle er blevne faaledes, at den aldrig kan bringes dertil! Og Gud være Pris! han vidner jo selv, at netop „det, som var Loven umuligt, efterdi den var kraftesløs formedelst Kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Søn i synligt Kjøds Lignelse“ (Rom. 8). Og denne velsignede Søn frifjøbte os fra Lovens velfortjente Forbandelse, „da han blev en Forbandelse for os“ (Gal. 3). O, derjom en Synd er ret faaer at see, hvad den Betingelse at forsage oprigtig og troe hjertelig, hvad den virkelig indeholder, da skal det visselig være faalangt fra at give ham noget Haab om Frelse ad den Bei, at det meget mere vil være et fortrinligt Middeil til at bryde hans Selvrefærdighed, nedslaae hans false Trøsiegelunde og faste ham for Jesu Fødder som en forsagt, elendig og hjælpeløs Synd! Thi lad os blot betænke, hvorledes Gud i sin Bibel beskriver os, vor arme Natur og vores Evner efter Faldet. Vi ville blot her anføre nogle Bidnesbyrd. I 1 Møs. 6 staarer: „Herren saae, at Menneskets Ondskaab var stor paa Jordens, og alt hans Hjertes Tankers Baafund var ikun ondt hver Dag. Da sagde Herren: min Aand skal ikke trætte med Mennesket evindelig, efterdi han er Kjød“. Da han ikke er andet end Kjød, kan det ikke nytte

at tale til ham, forlange noget eller vente noget af ham. I Cap. 8 staer: „Menneskets Hjertes Tanke er ond af hans Ungdom“. I Job. 15 staer: „Hvad er et Menneske, at det skulde være rent, eller at den skulde være retfærdig, som er født af en Kvinde? See, han kan ikke troe sine Hellige, og Hjmlene ere ikke rene for hans Øine. Hvormeget mere er den Mand vederstygelig og stinkende for ham, som drifker Uretfærdighed som Vand?“ I Ps. 12 staer: „Herren saae ned af Himmelten paa Menneskens Børn at see, om der var nogen Forstandig, som sagte Gud. De ere alle afvigede, de ere stinkende tillige; der er ingen, som gjør Gudt, end ikke een.“ I Es. 1 staer: „Vee et hyndigt Folk, et Folk med var Misgjerning, den Øndes Sæd, de forstårelige Børn. Det ganske Hoved er sygt, og det ganske Hjerte er svagt, fra Hodsaalen indtil Hovedet er intet helt paa det“ m. m. I Jer. 17 staer: „Hjertet er bedrageligt mere end alle Ting, og det er ulægeligt; hvo kan hjende det?“ I Math. 15, og Mark. 7, siger Kristus selv: „Indvortes af Menneskenes Hjarter udgaae onde tanker: Hor, Skjørlevnet, Mord, Tyveri, Gjerrighed, Øndstab, Svig, Uterlighed, et ondt Øie, Hornmod, Gudsbespottelse, Uforstandighed.“ I Joh. 8, 44. siger han: „I ere af en Fader, Djævelen.“ I Joh. 3, 6. siger han: „Hvad, som er født af Kjødet, er Kjød“, og Paulus siger i Rom. 8, 7.: „Kjødets Sands er Hjendstab imod Gud; thi den er ikke Guds Lov underdanig, eiheller kan den være det.“ I Cap. 7, 14. siger han: „Vi vide, at Loven er aandelig, men jeg er hjødelig, folgt under Synden.“ I Eff. 2, 3. siger han, at vi ere „af Naturen Verdens Børn“, og i samme Cap. betegner han os to Gange som „døde i Overtrædelser og Syndere“. I 1 Cor. 2, 14. siger han: „Det sandfælge Menneske fatter ikke de Ting, som tilhøre Guds Land, thi de ere ham en Daarlighed, og han kan ikke hjende dem.“ Johannes siger: „Hvo, som gjør Synd, er af Djævelen“ (1 Joh. 3, 8.) og „den ganske Verden ligger i det Ønde“ (1 Joh. 5, 19.). Og videre siger Paulus i Rom. 3: „Baade Jøder og Græker ere alle under Synd — ere under Synd — som skrevet staer: Der er ingen retfærdig, end ikke een. Der er ingen forstandig, der er ingen, som søger efter Gud. Alle ere afvegne, de ere sammen blevne uduelige; der er ingen, som gjør godt, end ikke een. En aabnet Grav er deres Strube, med deres Tunger besvige de; Øglers Forgift er under deres Læber; deres Mund er fuld af Forbandelser og Bedskhed, deres Hædder ere snare til at udøse Blod; der er Fordærelse og Elendighed i deres Beie, og Fredens Bei have de ikke hjendt. Der er ikke Guds frygt for deres Øine. Men vi vide, at hvadomhelst Loven siger, det siger den til dem, som ere under Loven, saa at hver Mund skal tilstoppes, og al Verden være skyldig for Gud. Derfor kan intet Kjød

blive retfærdiggjort for ham ved Lovens Gjerninger; thi ved Loven kommer Syndens Erkendelse." Og ville vi endnu her til føje et Par Vidnesbyrd af Reformatorerne, saa siger Luther iblandt mangfoldige andre Steder saaledes i Forfl. over Gal. 2, 20: „Derfor siger jeg, at disse aandelige Kræfter ikke alene ere fordærvede, men ved Synden ogsaa ganske og aldeles udryddede baade hos Mennesker og Djævle, saa at der ikke er andet end en forkert Forstand og en saadan Billie, der er Gud ganske fjendsk og modsat, hvis Digten og Tragten ikke gaaer ud paa andet end blot det, som er Gud imod. Derfor er det vel sandt, og jeg indrømmer det ogsaa, at de naturlige Kræfter hos Mennesket endnu ere ufordærvede; men hvad ere disse naturlige Kræfter? Det, at Mennesket, som ellers er ganske og aldeles druknet i det uguadelige Væsen og er bleven Djævelens egen, dog alligevel har en Billie og en Fornuft, fri Billie og Kraft i det husslige og børgerlige Liv som til at styre et Skib og at udrette andre saadanne Ting" osv. Melanchton siger blandt meget andet: „Vi have ei alene nærvnet den onde Begjærlighed, men vi have tillige sagt, at Menneskene have det i deres Natur, at de ikke troe paa Gud, ikke frygte og elske ham, hvilket vi ikke uden Marsag have tilspiet. De skolastiske Lævere gjøre Arvesynden ganske ringe, tale med mange Ord om den onde Tilbøjelighed, men nævne ei det ringeste om selve Hovedsagen (i Fordævelsen) om den menneskelige Naturs styrre og sværere Heil, nemlig at Mennesket ikke hjælper Gud, at han foragter Gud, at han ingen Guds frygt har, eiheller forlader sig paa Gud, at han hader Guds Dom, flyer for den dømmende Gud, fortørnes paa Gud, mistrovler om hans Raade og sætter sine sin Tillid og Fortrøstning til disse nærværende og synlige Ting m. m. Disse Sygdomme, som aller mest strider imod Guds Lov, bliver man ikke være. Ja de tilegne ogsaa den menneskelige Natur Kræfter til at kunne elske Gud over alle Ting og at kunne opfylde Guds Bud og Besalinger. Men de see ikke, at de tale imod sig selv; thi at kunne opfylde Guds Bud af egne Kræfter og elske Gud over alle Ting, hvad er det andet end at have den første Fuldkommenhed endnu — hvad er da Arvesynden? Hvortil behøvede vi da Kristus og hans Raade? De ringere Heil og Svagheder i den menneskelige Natur erkjende de, men de styrre og grovere erkjende de ikke, om hvilte dog Kristen allevegne taler, nemlig om den kjædelige Sikkerhed, om Guds frygt, VanTro og flere saadanne os medfødte Laster. — Vi have hermed villet give tilhjænde, at Arvesynden tillige indbefatter disse Sygdomme, Heil og Arvelyder, nemlig at vi ikke hjælper Gud, at vi foragter Gud, at vi ere uden Guds frygt og Tillid til Gud, og at vi ikke kunne rettelig elske ham. Disse ere den menneskelige Naturs fornemste Heil og Mangler, som strider imod den første Tavle af Guds

Lov. Arvesynden er ikke blot en Mangel eller et Savn, men en fordærvet Sjælestikkelse, en ugudelig Art i vor Natur. At vi saaledes ere uden Guds frygt, uden Tro og Tillid til Gud, er da ei alene Gjerningssynd, men tillige en medfødt Mangel, som stadig forbliver hos os, indtil Guds Mand føder os paanh.

Allé disse Vidnesbyrd foruden utallige andre af Guds eget Ord og Kirkens af Gud høit begavede Reformatorer saavel som alle virkelig opvakte Sjæles daglige og smertelige Erfaring — turde vel overbevise Enhver, som vil lade sig overbevise, om, at det arme faldne Menneske virkelig er i en saadan Tilstand, at det er ham aldeles umuligt at opfylde et Bud, som lyder paa Forsagelse af Djævelen og alt hans Væsen m. m. og dersom vi ikke sit Maade eller Syndsforsladelse paa andre Betingelser, saa stod der os vist ingen anden Vej aaben end at fortvivle. Her er jo dog heltigjen nem et saa sterk og enstemmigt Vidnesbyrd baade af Gud selv og hans høitbetroede Redskaber om, at „alt Menneskets Hjertes Tanke og Baafund er kun ondt hver Dag“ — at der er ingen enestie retfærdig, at alle ere afvegne og stinkende for Gud, at der er ingen, som gjør godt, at der er ingen for standig, ingen som søger efter Gud, at Jøder og Græker ere under Synd, at Mennesket er af Naturen „Bredens Barn“, at vi med et Ord ere aandelig døde i Overtrædelser og Synder, og at, som Luther figer, „de aandelige Kræfter ei alene ere fordærvede, men ved Synden ogsaa ganske og aldeles udryddede baade hos Mennesker og Djævle, saa at der ikke er andet end en forkert Forstand og en saadan Billie, som er Gud ganske sjæld og modsat, hvis Digten og Tragten ikke gaaer ud paa andet end alene det, som er Gud imod;“ thi det hedder jo dog tydelig nok, at alt „hvad der er født af Kjødet er Kjød“, og at „Kjødets Sands er Fjendskab imod Gud, er ikke hans Lov underdanig og kan eiheller være det“; man maa saa enten true med Straf eller love Belønning; Mennesket er nu engang et faldest Væsen, han er i selve sin Natur „kjødelig og folgt under Synden“.

Naar vi nu betænke, at denne bundløse Elendighed, denne „stinkende“ Bederstyggelighed, hvoraf hele vort aandelige Væsen efter Faldet bestaaer, netop er Djævelens Værf, at del har sit Udspring fra ham, er hans egen Natur, eller med andre Ord, at det netop er selve Djævelens Væsen, som han ved Syndefaldet sit indplantet i Mennesket — thi hvad er Synden om ikke Djævelens Væsen, og hvad er Djævelens Væsen, om ikke Synden i os? — saa bliver den Tale, at vi arme Skabninger skulle forsage Djævelen og alt hans Væsen for at faae Maade hos Gud, ei alene lige stridende imod Guds Ord, men tillige høist urimelig og selvmodsigende. Der figes, at vi af Bibelen ikke kunne uddrage nogen Regel for vor Tro, men

at vi i Daabspagten have en saadan bestemt og umistydelig Regel given; men mange af dem, som baade først og sidst tale om Forsagelse og at forsage, have maaſkee gjort sig meget daarlig Rede for, hvad det egentlig vil ſige at forsage Djævelen og alt hans Væſen; man vilde vel ved at spørge nſiere om Meningen heraf faae temmelig forskjellige Fortællinger og maaſkee fun меget ſaa, ſom i nogen Maade kom ſelvē Sagen uer. Men dersom vor Tale om at forsage Djævelen og alt hans Væſen ikke ſkal være aldeles meningsløs, ſaa bør vi dog gjøre os noget nſie Rede for, hvad dette Væſen er, og hvorledes det fortages; thi denne Forsagelse er dog viſinot et ſaa ſtort Stykke Arbeide, at det ikke er gjort med at tale derom eller fatte nogle viſe Meninger, eiheller er det gjort dermed, at man betegner nogle viſe Ting, Gjerninger eller Øvelſer med den Venøvnelle: „Djævelens Væſen“ — hvorved En vel ſærlig hensører nogle, en Anden atten nogle andre Ting under denne Bestemmelse — og at man da fatter den Beslutning: Dette er Djævelens Væſen, det maa nu aſlegges, hades, der maa kæmpes imod oſv. Eller om man vil udſtrække denne Bestemmelse ſaa vidt, at man f. Ex. ſiger: „Alt, hvad der er ſyndigt, det er bestemt Djævelens Væſen, det maa forsages.“ Aa ja! det kommer Sagen nærmere; men lad os da for Altting ikke glemme, hvor dette Syndige har ſin Rod, og hvor vi altsaa ſkulde hen for at forſage det; det ſidder viſt noget dybere end at aſlegge eller betæmpe viſe Vaner, Syndelyſter o. desl. Og ſiger man: „Rei, ikke nogle viſe, men Alt, bestemt Alt, hvad der er ſyndigt, ſkal oprigtig forſages ſom Djævelens Væſen,“ ſaa ſvares: Nu vel! men atten, lad os da ikke glemme, at det er i ſelvē Hjertet, Sagen ſkal gribes an; uden dette er al Forsagelse aldeles Intet. Og naar vi da betenke, hvad og hvorledes dette Hjerte efter Hjertekjenderens egen Beskrivelse er, at det er „bedrageligt mere end nogen Ting, det er ulægeligt“ — reentud „ulægeligt“ — at vi „ere Alle under Synd,“ — ikke begaae megen Synd, men „ere under Synd“, at vi ere „af Naturen“ — ikke ved viſe Forsyndelser, men „af Naturen Bredens Værn“ — naar det er en guddommelig Sandhed, at Alt, „hvad der er født af Kjødet, er Kjød,“ og at Kjødets Sands er „Fjendſtab imod Gud“ — at, ſom Luther videre ſiger over den nævnte Text: „Der er intet godt og reent hos os, men hvad vi ere og have, det er Altsammen druknet i Synden. Alt, ſom er i vor Billie, det er ondt, og Alt, ſom er i vor Forstand, det er fun idel Bildfarelse og Blindhed. Derfor har Mennesket i aandelige Ting intet Andet end idel Mørke, Bildfarelse, Ondskab; forfeert, ond Billie og Uforstand. Hvorledes ſkulde han da,“ ſiger Luther, „funne gjøre Godt, elſte Gud?“ oſv., og vi tilſpøie: eller forſage det Djævelens Væſen, ſom netop opſylder det ſamme Hjerte, der ſkulde for-

sage det! — Ja, naar vi betænke, at det faldne Menneske, forsaavidt han soarer til denne Beskrivelse, det er, efter hele sin syndige Natur, forsaavidt eller som saadan i aandelig Henseende netop siges at være „den Dødes Sæd“, „den Dødes Barn“, og at være „af Djævelen“, saa er det jo klart, at det arme Menneske kun kan stille Hjæl mod Hjæl, og at Djævelens Væsen maa forsøge sig selv, saa at dersom ikke en højere, en guddommelig Magt af fri Barmhjertighed og uden al Synderens Tilhjælp foraudrer det arme Hjerte og meddeles det nogle andre Egenskaber, saa forbliver det i al Ewighed usorandret. Nu er det meest fremtrædende Hovedtræk af dette Djævelens Væsen eller Sæd i vor Natur en forskrækkelig Selvtillid, Selvbetydning og Selvforgudelie, lige siden Mennesket efter Djævelens Prædiken vilde „blive ligesom Gud“, og dette viser sig især deri, at ville udføre det største af alle Værk, nemlig frælse sig selv og ingenlunde lade alle sine Beskræbelser og al sin Verdighed fordømmes som stinkende for Gud og da som en ødelagt Tigger modtage Liv og Salighed af Guds Barmhjertighed. Naar vi da foretage os at øve nogen saakaldet Forsagelse af Djævelen og hans Væsen i den Hensigt, at bidrage til vor Frelse, og som Nøgler, vi tage frem for at kunne sige Amen til vor Bon om Raade, da er det ikke ganzt umuligt, at denne Forsagelse fortjente et helt andet Navn. Nei, som sagt er, dersom en Synder i Spørsgmaal om sin arme Sjæls Frelse faaer at see, hvad oprigtig Forsagelse og hjertelig Tro som Betingelse herfor virkelig vil nige, og han ikke faaer at see noget anden Udgang paa Sagen end denne, da maa han vishelig fortvivle; thi her kommer det til at hedde: „Kan og en Morian omstiske sin Hud eller en Parder sine Pletter?“ (Jer. 13, 23) „Et raaddent Tro kan ikke bære gode Frugter,“ og om de Mennesker, som ikke Gud selv har forandret, hedder det med bestemte Ord: „De ere fangne af Djævelen til at gjøre hans Billie“ (2 Tim. 2, 26).

Men naar Forsagelse og Tro sættes som Betingelse for at faae Guds Raade, som nu ofte er nævnet, da kan selve denne Tro eiheller blive andet end Mennesketankens eget Værk eller Lovens Gjerning. Det er aldeles ligeegyldigt, hvad Navn Menneskets Selvrittsomhed for sin Frelse har, den kan ligesaa godt øves og drives under Navn af Tro som noget andet, og det er lige ulykkeligt, enten Sjæle see paa deres egen Tro istedetfor Jesu Blod og Guds Forkyndelse derom, eller de see paa noget Andet, og Følgen heraf bliver nødvendig den, at Nøgle, som Luther siger, „fare til og gjøre sig af deres egen Fornuft en Tanke i Hjertet, som siger: jeg troer,“ og Andre derimod, som sjænde deres Elendighed dybere, blive næsten fortvivlede, da de aldrig med al deres Umage funne frembringe denne Tro eller finde den hos sig, efterdi det er et Menneske ligesaa umuligt at troe paa den treenige Gud af

egne Kæster, som selv at betale sin Synd hos Gud, hvorfor ogsaa de arme Sjæle, som erfare dette, de sulke og klage bestandig: „Jeg kan ikke troe; jeg har hørt det, jeg veed det, at Gud er forligt i Kristi Død, og at jeg er døbt dertil; men jeg kan ikke troe det for min egen Deel — naar jeg endda blot funde troe Gud!“ osv. Thi, som Melanchton siger: „Menneskene have det i deres Natur, at de ikke troe paa Gud, ikke frygte og elske ham — — Mennesket kjender ikke Gud, har ingen Guds frygt, han hader Guds Dom, flyer den dømmende Gud, mistivuler om hans Raade og sætter alene sin Lid og Fortrøstning til de uarværende og synlige Ting“ m. m. Derfor bør en Synder vide, at Troen er af Raaden, men ikke Raaden af Troen, dervor er det en gruelig Ting, naar Sjæle henvises til deres egen Tro istedetfor Jesu Forsoning; paa hvad Raade og af hvad Raade skulle de arme Sjæle troe, naar man stiller Troen først og saa bagefter taler om en Raade, da de jo altsaa skulle have Troen — hvorpaa? Troen er jo netop den fortalte, den paa al egen Forsagelse og Tro fortvivlende, den updilende Synders Henslyst til Jesum. Troen er jo baade en Guds Gave og en Guds Kraft. Johannes siger: „Bor Tro er den Seier, som overvinder Verden“ (I Joh. 5, 4) og Luther beskriver den saaledes: „Troen er en guddommelig Gjerning i os, som omvender og føder os paay af Gud, dræber den gamle Adam og gjør os aldeles til andre Mennesker med Hjerte, Mod, Sind og alle Kæster og fører den Helligaand med sig. O, hvor det er en levende, flittig og nægtig Ting med Troen! at det er umuligt andet, end at den, som har Troen, gjør uden Afsladelse gode Gjerninger, han spørger og ikke ad, om man skal gjøre gode Gjerninger, men førend han spørger sig for, har han gjort dem, og han lader aldrig af at øve sig i gode Gjerninger; men den, som ikke gjør saadanne Gjerninger, han er troløs og vanstro, han træver og seer sig om efter Tro og gode Gjerninger og veed dog hverken hvad Tro eller gode Gjerninger ere, og han snakker og sladdrer alligevel meget og bruger mange Ord om Tro og gode Gjerninger. Troen er en levende, frimodig Tillid til Guds Raade, saa vis og fast, at man vilde tusinde Gange døe derpaa, og denne Kundskab og Tillid til den guddommelige Raade gjør Menneskene glade, tjonne, lystige mod Gud og alle Kreature, hvilket den Helligaand gjør i Troen; deraf bliver et Menneske villigt og lystigt til at gjøre hver Mand tilgode unsødt, at tjene hver Mand og lide Alting, Gud til Villie og Lov, der har bevist ham saadan Raade, saa at det er umuligt at skille Gjerninger fra Troen, ja saa umuligt, som at brænde og skinne kan skilles fra Ilden. See Dig for og voigt Dig for dine egne falske Tanker og de umyttige Ordgydere, som ville være floge at dømme om Troen og gode Gjerninger og ere

de sjørste Daarer, der være kunne! Du skal bede Gud, at han vil opvække og stabe Troen i Dig, ellers bliver Du visselig til evig Lid uden Troen, Du maa optænke og gjøre, hvad du vil og kan" (Fort. til Rombr.). Paulus siger: „Troen kommer derved at man hører, men at man hører ikke ved Guds Ord“ (Rom. 10, 17), nemlig naar en arm elendig Synder hører Guds Ord om, hvorledes han af fri Maade har hengivet sin egen Søn for os, saa at han har gjort, hvad vi burde gjøre, lidt, hvad vi burde lide, og er, hvad vi burde være, at han har givet os alt dette, saa fortalte som vi ere — naar den Helligaand gjør dette levende, da optændes en sand Tro i Hjertet. Og da seer Synderen ikke paa sin egen usle Forsagelse og Tro, som vexler hvert Djeblif, men paa sin dyrebare Frelser og hans evigt gjældende Fortjeneste, som Luther efter siger i et Brev til Brenz: „Jeg pleier for desto bedre Lydeligheds Skyld at forestille mig Sagen saaledes, som der i mit Hjerte fandtes ingen saadan Beskaffenhed, som kunde faldes Tro eller Kjærlighed, men i deres Sted sætter jeg Kristus selv og siger: dette er min Retfærdighed! Han selv er den rette Beskaffenhed og min formale Retfærdighed, som man kalder det, paa det jeg saaledes maa befri mig fra at see paa Loven og Gjerningerne, ja endog fra at see paa dette Formaal, som hedder Kristus, forsaavidt som der ved ham skulde forstaaes en blot Lærer eller Belgjører. Jeg vil langt hellere, at han i sig selv er mig en Lære eller Belgjerning, paa det jeg maa have Alt i ham; thi saaledes siger han: „Jeg er Veien, Sandheden og Livet,” ikke: „Jeg giver Dig Veien, Sandheden og Livet,” som om han stillet udenfor mig virkede i mig. Saaledes maa han være i mig, blive, tale, leve i mig, ikke ved mig, men for mig, saa at vi ere Retfærdigheden i ham, ikke i Kjærligheden eller de følgende Gaver.“ „Men,” siger han i Fort. t. Galbr., „ligesom Jorden ikke selv kan forskaffe sig Regn ved sine egne Gjerninger og Kræfter, men ene og alene kan modtage den herovenfra som en himmelsk Gave (Hbr. 6, 7), saaledes bliver ogsaa Christi Retfærdighed paa samme Maade given os herovenfra uden al vor Gjerning og Fortjeneste. Saameget nu som det tørre Land af sig selv kan virke og bidrage til, at det faaer en frugtbar og velgjørende Regn, ligesaa meget og ikke mere kunnen vi arme Mennesker med vores egne Kræfter og Gjerninger bidrage til, at vi modtage denne guddommelige, himmelske og evige Retfærdighed; men vi modtage den da, naar vor kjære Herre Gud tilregner og skjænker os den af Maade efter sin egen overvættet, usigelige, milde Godhed.“

Men om man nu vilde møde os med en Indvending og sige: „Ja, men idet Gud kræver Forsagelse og Tro af Synderen som Betingelse for at blive optaget i hans Maaderige,

da er denne Forsagelse ogsaa et Maadens Værk, et Værk af den forberedende Maade." Saa svares: Nei, en saadan Maadevorden har Gud ikke omtalt, og det er kun en ny Maade at drive den gamle Sag paa. Det faldt vist overmaade i vor Naturs Smag, om Gud vilde frælse os ved at gjøre os hellige og dygtige i vor egen Person, men hans Bei er den modsatte, derfor hedder det: „Bei er trang, saa de, som finde den." At Gud bereder en Synder for Jesu Kristi dyrt-forhvervede Retfærdighed, det stæter ikke paa den Maade, at Synderen for endel gjøres from og stærk, sættes i stand til at forsage Djævelen og alt hans Væsen m. m., men netop det Modsatte. Da den faldne Slægt ei alene var gruelig synlig for Gud, men tillige i sin aandelige Død var ude af Stand til at hjælpe Guds Billie og Fordringer og sin egen dybe Glendighed, saa behagede det Gud selv at forlynde sin hellige Billie fra Sinai Top i bestemte Bud i den Hensigt, som han selv udtrykkelig erklaerer, at „hver Mund skal tilstoppes, og al Verden være skyldig for Gud" — aldeles ikke renses, forbedres, dygtiggjøres, men „være skyldig for Gud". Men den, som siger: „Jeg forsager Djævelen og alt hans Væsen," hans Mund er da vel ikke tilstoppet, han behøver ikke bestemmet at slaae Divine ned, men kan frit oplöste sit Hoved, han er sandelig ikke i nogen stor Forlegenhed. Nei, men give Gud, han snart maatte komme! Videre hedder det i Rom. 5, at „Loven kom til, paa det at Faldet skulde fremtræde des overflødigere," eller efter Luthers tydse Text: „paa det at Synden skulde vorde mægtig" — eller maaske nærmere Grundtexten: „paa det at Overtrædelsen skulde forøges". I ethvert Tilfælde er jo Meningen den, at Gud gav sin Lov, for at ikke det i Mennesket værende Syndevæsen eller Djævelens Sæd i os skulde blive liggende slumrende og ukjendt — „uden Lov er Synden død" (Rom. 7, 8) — men at den ved bestemte Bud og Forbud skulde bringes til Liv og Virksomhed, blive virkelig Overtrædelse, og Synderen langt fra at blive bedre skulde blive forskrækket, utilfreds med sig selv og saaledes see sig at trænge til den forunderlige Frælse, som Guds uendelige Varmhjertighed beredte os, at „Loven skulde blive vor Tugtemester til Kristum" (Gal. 3, 24). Denne forberedende Maade tjener aldeles ikke til at rense Synderen eller gjøre ham mere taalelig for Gud, saa at Herren nu lettere kan modtage ham; men dette gjør den, nedslaaer og bøier Synderen, saa han vil modtage den skjænkede og tilbudte Maade, og dette gaaer saaledes til, at Gud og hans hellige Bud træde frem for Synderens Samvittighed, at han mærker, at Guds Divine følge hans Indre, og han finder sit arme Hjerte at være opfyldt med Slængens Sæd, uden at han kan forbedre det eller forandre dette Forhold; nei, han kæmper vel, saalænge han kan, men da Naturen heelt igjennem er ond og fordærvet, saa er det

forgjøves; han synker afsmægtig sammen og maa nu enten aldeles fortvile eller ganske frelses af en Anden. See, dette er en stor Raade mod en Synder og kan vel kaldes en „forberedende Raade“, idet den nemlig bereder en Synder saaledes, at han nu vil lade sig frelse af Raade ved Jesu Blod som en fortapt Skabning. Hervm taler Apostelen Paulus især i Rom. 7 af sin egen Erfaring saaledes: „Jeg kjendte ikke Synden uden ved Loven; thi end Begjærligheden kjendte jeg ikke, dersom Loven ikke havde sagt: Du skal ikke begjære.“ Han kjendte ikke den onde Begjærlighed i sit Hjerte som en fordommende Synd; han mente, at han var ganske god og retsædlig, naar han aholdt sig fra at udøve den i Gjerning, han var „ustraffelig efter Lovens Rettsædighed“, og paa denne Grund hvile alle Fariseer, de ere ikke komne i Nød over Hjertets indre Glendighed, men tage kun fat paa det, som kan aflægges, og denne Syndens Bekæmpelse eller Aflæggelse saaer da ofte det store Navn at forsage Djævelen og alt hans Væsen. Eller om just ikke dette, saa er dog Sagen den samme; af denne Grund — nemlig at man ikke agter det indre Ønde som fordommende Synd — kommer det, at Mennesker kunne undgaae at blive fortapte i egne Øine og derimod være tilfredse med deres Fromhed. Dette talder Apostelen, at hans „Jeg“ levede, ellers at han var from i egne Øine. „Men,“ siger han, „Synden, som tog Anledning af Budet, virkede al Begjærlighed i mig; thi uden Lov er Synden død.“ „Jeg“ levede nogen Tid uden Lov, men da Budet kom, blev Synden levende, og jeg døde, og det Bud, som var givet til Liv, det fandtes at geraade til Død; thi Synden, som tog Anledning af Budet, forførte mig og dræbte mig ved samme“ m. m. Her have vi jo en Synders Erfaring af den forberedende Raade optegnet ved Herrens Land os til Lærdom. Han siger os jo saa tydelig, at den i ham værende Synd ellers selve Naturens Ondskab var død, da han levede uden Lov, og at Synden blev levende, da Budet kom; han siger jo flere Gange, at Synden tog Anledning af selve Budet og virkede al Begjærlighed i ham. Det „forførte mig“, siger han, ja, thi Synderen har altid et Haab om selv at kunne kæmpe sig frem efter Budets Lydelse og face den af Budet loede Lov: „Gjør det, saa skal Du leve“. Men dette er for enhver Synd et forspændende Haab, som til sidst svigter og lader os ligge i vor Glendighed, efterdi vi aldeles ikke kunnen tage os en anden Natur end den, vi som føgte Syndere have; selve vor Natur og Væsen stulde jo bringes til at svare til Budets Krav, og den er jo uvilkaarlig det Nedsatte i enhver Henseende. Da Apostelen kæmpede denne Kamp, da kæmpede han just for at forsage Djævelens Væsen i sig; thi Naturens Ondskab er netop Djævelens Sæd eller Væsen — men havde han Fremgang heri, beroede det paa ham selv, om han vilde forsige

dette onde Besen eller ikke, kom han ved denne Stræben saa vidt, at han onsider kunde sige: „Nu forsager jeg? Nei, det var saa langt fra, at Paulus gjorde nogen Fremgang i denne Kamp, at han tvertimod gik aldeles tilbage; det Maal at overvinde sin Naturs Øndskab saae han at drage sig længer og længer bort, Striden at blive mere og mere haablos, og Resultatet blev dette: „Synden, som tog Anledning af Budet, forsørte mig og dræbte mig — og dræbte mig — ved samme,” „og jeg døde,” „Budet fandtes at geraade mig til Død” — „jeg døde.” Det for sin egen Frelse virkende og kæmpende „Jeg” det døde. Nu var det forbi med Synderens Strid for selv at tilkæmpe sig Saligheden — skulde han nu frelses, maatte en Anden gjøre det. O, at Enhver, som tænker at blive salig, vilde noie merke sig det dybe Ord: „jeg døde!” thi det lyder dog ganske anderledes end: jeg forsager Djævelen og alt hans Væsen. Den er jo dog ikke død, som saaledes kan forsage, bede, kæmpe, angre o. desl., og som nys sagdes, dens Mund er jo langtfra at være tilstoppet, hvilket jo Herren dog udtrykkelig erklærer at være hans Hensigt med Loven! Da den forlorne Søn kom til sin Fader, saa sagde han jo ikke: Jeg forsager osv., han talede med andre Ord jo ikke om, at han opfylde nogle Betingelser; han sagde ikke: Nu har jeg oprigtig angret, hvad jeg gjorde, jeg har underkastet mig Min og Besværlighed og er gaaet en lang Vej hid, og jeg venter da en herlig Klædning, Ring paa Haanden, Sko paa Fødderne og et godt Gjæstebud — nei han sagde: Fader! jeg har syndet mod Himlen og mod Dig og er ikke verd at faldes Dit Barn.

Om denne Sag, hvorledes Gud bereder Syndere til at modtage hans Maade, derom taler etter Luther med følgende Ord: „Det er rentud besluttet, at hvo, som vil blive retfærdig og from, han maa først blive en Synder og uretfærdig; hvo, som vil blive helbredet, from, retskaffen og gudfrygtig, ja en ret og troende Kristen, han maa først vorde syg, daareagtig, en Nar, forvendt, djævelsk, en Kjætter, Vantroende og en Tyrk, det er, han maa faae at føle, at han har af Naturen et ligesaa argt, vantroende af Synd og Djævelens Sæd opfyldt Hjerte som en Tyrk eller Kjætter, og som St. Paulus siger i 1 Cor. 3, 18. „dersom Nogen tykkes at være viis iblandt Eder i denne Verden, han vorde en Daare, at han kan vorde viis.” Saa staarer nu, siger jeg, denne Mening fast og urokkelig; thi det er den uforanderlige Guds Willie i Himlen, at han af Daarskab vil gjøre Vise, af Øndskab Fromme, af Synd Retfærdige, af et forvendt Væsen et retskaffent, af Vanvid kloge Mennesker, af Kjætteri Troende, og af en djævelsk Skikkelse Gudfrygtige — hvilket hør saaledes forstaaes, som tilforn er sagt, nemlig naar et Menneske føler den onde Sæd eller Satans Væsen og Werk i sig og raaber

til ham, som er kommen for at forstyrre Djævelens Gjerninger, og det er Guds Søn (1 Joh. 3, 8.). Spørger Du nu, hvorledes dette skal gaae til, saa bliver Svaret fort og godt dette: Du kan ikke blive den i Gud eller Kristo, som Du gjerne vilde være, med mindre Du først bliver den i Dig selv og for alle Mennesker, som han vil, at Du skal være. Men dette vil han, at Du skal være i Dig selv og for alle Mennesker, som Du virkelig er, nemlig en Synder — en Synder, ond, daareagtig, forvendt, djævelsf, vanstroende o. dsl. Det er Dit Navn, Tittel og Værdighed, at Du hedder og er af Naturen et Bredens Barn (Ef. 2, 3.). Dette er den rette Ydmyghed og Forening; om Du har erfaret dette, saa er Du i Guds Dine den, som Du vilde være, det er, hellig, from, oprigtig, retskaffen, troende og deslige mere."

Af alt, hvad vi saaledes lære baade af Luther og af Guds hellige Bibel, turde det vel være klart nok, at Guds forberedende Naave aldeles ikke gaaer ud paa i nogen Maade at dygtiggjøre eller forbedre en Synder, men netop at til-intetgjøre al hans formentlige Værdighed og børøve ham den sidste Rest af Haab om selv at bidrage noget til sin Frelse, og det ved at vise ham og lade ham erfare, hvad vi arme Mennesker ere blevne i Adams Falb, saa at man maa sige, at just den passer sig bedst for Jesus, som seer sig aldeles ude af Stand til baade at forsage og troe — ja saadanne passe for Kristus og han for dem; han „er kommen at søge og frelse det Fortalte.“ Det gaaer hermed som med en vis Kirkes Ritual, hvori Formularen for Skriftebørns Afløsning lyder paa Dansk omrent saaledes: „Eder, som oprigtig angre Eders Synder, have en levende Tro paa Guds Naade i Kristo Jesu og et godt Forsæt, at I herefter ville føre et helligt Levnet osv. Eder tilsiges Syndernes Forladelse.“ Det lyder jo saa kristeligt og rigtigt som nogen Ting; men levende Herrens Ejendom, hvis Dine Gud har aabnet for Kristi Evangeliums Hemmelighed, have heri seet hverken mere eller mindre end en Bom for alt Evangelium, saa at de have vendt Sagen om og sagt: Eder, som ikke have nogen oprigtig Anger etc. idet nemlig just de fattige Sjæle, som ret trænge til Naade, ved deslige Betingelser holdes borte af Frygt, da de synes hverken at have Anger eller Tro, og derimod de aandeligt Nige trænge sig frem, da netop disse mene at være i Besiddelse af disse kostelige Skatte. Just saaledes turde det maaske være Tilfældet med Forsagelse og Tro. Det er ganske vist, at en værdig Madvergjæst angrer sine Synders, troer paa Jesus og vil leve helligt til hans Gud, og det er vist, at en levende Kristen som Frugt af sin Forening med Frelseren, ved sin „Delagtighed i den guddommelige Natur“ efter dette sit nye Sind forsager Djævelen

med hans Væsen; men som Betingelser for Guds Naades Tilegnelse bliver alt dette en Forhindring for de aandeligt fattige Sjæle og en Anledning til Sikkerhed for de Ubodfærdige. Og vilde man end sige: „Ja, men idet en Sjæl saaledes, som nævnt er, bringes i Angstelse og Frygt over sine Synder, saa er netop Forsagelsen deri tilstede,” da svares: Selv om — om dette endog kunde kaldes at forsage, saa er selve den Ide eller Tanke om en Forsagelse og Tro som Betingelse for Tilegnelsen af Guds Naade aldeles imod hele Grundtanken i Guds Frelserplan og Evangelium. Men desuden kan dette ligesaa lidt kaldes at forsage Øjævelen og alt hans Væsen, som om vi vilde tænke os en Mand, der skyldte en stor Sum bort og fik Ordre om at betale den, men kunde med al sin Møie intet skaffe til Gjældens Afbetaling og saae da ingen anden Udbevi end at blive fastet i Fængsel for al sin Lid — ligesaag lidet som denne Mands frugtesløse Bestræbelser for at skaffe Midler tilbage eller al hans Angstelse og Frygt for Fængslet kunde siges at formindse hans Styld eller være nogensomhelst Forpligtelse for Nogen til at hjælpe ham; og dog kunde vel denne Mands kummerfulde Stilling maaskee bevæge en Belgjører til at ynfes over ham; men dette kan jo eiheller siges om Gud; thi han har jo „efter sin egen Villies Velbehagelighed udvalgt os i Kristo, førend denne Verdens Grundvold blev lagt.“ Vort Falder forpligtede ham ikke til at bemaade os; det er hans eget Hjertes fri Kjærlighed, og siden han sendte sin Søn i Døden for os, vil han nu ikke høre noget om Synderens „Jeg“, men kun sin Enbaarnes Blod og Taarer, Liv og Død. „Er det nu af Naade, da er det ikke mere af Gjerninger, ellers bliver Naaden ikke mere Naade; men er det af Gjerninger, da er det ikke mere Naade, ellers er Gjerningen ikke mere Gjerning“ (Rom. 11).

Vi ville nu fremstille nogle faa af Bibelens Indbydelser til Naadens Bryllup, og vi skulle see, at de alle indeholde denne samme store Hovedtanke, at Guds Naade i Kristo aldeles frit tilbydes alle Syndere, uden at disse for at turde tilegne sig den behovet at see efter nogensomhelst Egenskab hos sig selv. I Es. 1, 18. hedder det: „Kommer dog faa og lader os gaae icette med hverandre, siger Herren. Dersom Eders Synder end vare som Purpuret, saa skulle de blive hvide som Sneen; om de end vare røde som Starlagenets Farve, da skulle de dog blive som den hvide Uld.“ I Es. 55, hedder det: „Nu vel! hver, som tørster, komme hid til Vandene, og den, som ikke har Penge, kommer hid, kjøber og øder, og gaaer, kjøber uden Penge og uden Betaling Vin og Melk. Hvi veie I Penge der, som ikke er Brød, og Arbeide der, som I ikke funne møttes? hører mig nøie og øder det Gode, saa skal Eders Sjæl forlyste sig med det Fede. Bøier Eders Dre og

Kommer hid til mig, hører, saa skal Eders Sjæl leve; thi jeg vil gjøre en evig Vagt med Eder, som er Davids trofaste Mislundheder." I Cap. 43 hedder det: „Det Folk, som jeg havde dannet mig — mærk: som „jeg“ havde dannet mig — de skulle fortælle min Lov. Og Du Jakob, paafaldte mig ikke, men Du høver gjort mig Møie, Israel! Du førte mig ikke Dine Brændoffers Haar eiheller arede mig med Dine Slagtoffre; jeg kom Dig ikke til at tjene mig med Madoffer og gjorde Dig ikke Møie med Røgelse. Du hjælpte mig ikke Calmus for Penge, skjænte mig ikke overslodigen med Dit Slagtoffers Fedme; sandelig, Du kom mig til at tjene i Dine Synder, Du gjorde mig Møie med Dine Misgjerninger. Jeg, jeg er den, som udsletter Dine Overtrædelser for min Styld, og jeg vil ikke ihukomme Dine Synder." I Math. 11, 28. siger Christen: „Kommer hid til mig alle, som arbeide og ere bejvredes! og jeg vil give Eder Hylle." I Cap. 22, 4. siger han: „See, jeg har beredt mit Maaltid, mine Øjen og det føde Kvæg er slagtet, og Altting er rede, kommer til Bryllup." I Joh. 6, 37. siger han: „Den, som kommer til mig, skal jeg ingenlunde faste hen ud." Apostelen Paulus siger i 2 Cor. 5: „Men alt dette er af Gud, som forligte os med sig selv ved Jesum Kristum og gav os Forligelsens Tjeneste. Efterdi Gud i Kristo forligte Verden med sig selv, idet han ikke tiltegnede dem deres Overtrædelser, og oprettede Forligelsens Ord iblandt os. Derfor ere vi Sendebud i Kristi Sted, som om Gud formanedte formedelst os, vi bede i Kristi Sted: lader Eder forlige med Gud! Thi den, som ikke vidste af Synd, har han gjort til Synd for os, paa det vi i ham skulde vorde retsædige for Gud." Og for nu ikke at anføre flere Steder, saa hedder det paa Bibelens sidste Side: „Aanden og Bruden sige: kom! og hvo, som hører, sige: kom! og hvo, som tørster, komme, og hvo, som vil tage Livsens Vand uforstyrdt."

Her høre vi jo den store hjære Gud selv paa den mest ubegrænsede, ubetingede Maade at løkke og drage Syndere til sig, og han, som vel veed, hvad der bevirger sig i et armt Synderhjerte, naar det føler sig trængende til Maade som Maade, han stiller sin Tale derefter; han nævner ikke et Ord om nogle Egenskaber hos Synderen eller noget, der skulde være virket hos denne; nei, han anfører idelig sine egne store Egenskaber og Gjerninger som Grund for Bemaaddingen. Han imødegaaer paa forhaand den arme Synders Betymring og Frygt: „Alt, mine Synder, mine mange, forsættelige Synder!" „Om Eders Synder være som Purpur og Skarlagen," siger Herren — mærk: disse Farver ere meget glimrende, isinefaldende, og desuden, de ere øgte, de bringes ikke let til at falme, og de lade sig ikke let overfarve med noget andet. Nu forsikrer Herren, at om vore Synder end

ligne Purpur og Skarlaget i disse Egenkaber, saa skulle de dog blive stinnende hvide som Sneen, som en hvid Uld. Ja de skulle ifjules af Jesu Retfærdighed; der staer om de Hellige, at de havde „tvættet deres Kjortler og gjort dem hvide i Lammet's Blod.“ Og Grunden, siger Herren, er ikke den, at Synderen har udført noget fortjenstligt; „Du hjælte mig ikke Calmus for Penge. Du skænkte mig ikke overslædigen — ja Du paafaldte mig ikke; men Du kom mig til at tjene i Dine Synder, Du gjorde mig Møie med Dine Misgjerninger. Jeg har ikke haft Lust til Dine Øffre, Din Anger, Dine Bønner, Dine Taarer, Din Forsagelse og Tro — nei, jeg er den, som udsletter Dine Overtrædelser for min Skyld — jeg for min Skyld — ja saa har Herren lader strive sine Ord. O, Du al Maadens Gud! — Nu vel, alle I, som første, kommer hid til Vandene, og den, som ikke har Penge, ikke har nogetomhælt af det, en Synder gjerne vil medbringe til Maadestolen, ikke er eller kan komme i den Stand, han synes at burde være for at bede om Kristi Retfærdighed — kommer, fjører og æder baade Vin og Mælt uden Penge, uden Betaling. Hvi veie I Penge der, som ikke er Brød, og Arbeide der, som I ikke kunne møttes? — O, en mild Bebreidelse! Hvorfor søger I efter noget Godt hos Eder selv, hvorfor ville I forbedre Eders Tilstand og søger at hjalpe Eder selv ved egne Bestræbelser, da I dog islet intet ere eller have uden Glædighed, og I aldrig kunne bringe det til noget højere end at være og blive med eet Ord fortalte Syndere? Nei, bøier Eders Øre og kommer hid til mig, hører — hører, hvad jeg er, hvad jeg har gjort for Eder, hvorledes jeg er findet mod Eder — ja hører, saa skal Eders Sjal leve! — „Kommer hid til mig alle,“ „den, som kommer, skal ingenlunde blive udfastet,“ han maa være, hvorledes han kan. „Gud var i Kristo, forsonede hele Verden med sig selv, saa ugudelig og ffjendsk mod Gud end denne Verden er, saalidet den bad om Maade eller paaskjønner den, han hebreider dem dog ikke deres Overtrædelser, om de blot ville komme og lade sig forlige, tage imod hans Søn og hans Maade; han har udsendt sine Tjenere, Sendebud i Kristi Sted, som paa Guds Begne og i Jesu Kristi Sted fun tigge de arme Syndere: Lader Eder forlige med Gud! han er forligt, forsonet mod hele Verden — „den, som ikke vidste af Synd, gjorde han til Synd for os, paa det at vi skulde vorde Guds Retfærdighed i ham.“ O, altfor stort, men dog sandt, evig sandt; Gud har selv sagt det! „Aanden og Bruden sige: kom! og hvo, som hører, sige: kom! og hvo, som førster, kommer, og hvo, som vil tage Livsens Vand uforstyrldt!“

Bille vi betragte nogle af Bibelens Exempler paa Synderes Omvendelse og Bemaadning, saa vise de os alle det

samme. Vi kunne ligesom staae hos og see med egne Øine, høre med egne Øren, at naar de blot vilde komme til Frelseren, blot vilde have Raade hos ham, blev der aldrig spørgt om, hvormeget de harde syndet, eller hvorvidt de nu var omvendte og forbedrede, der var aldrig Spørgsmaal om deres Forsagelse. Man kan indvende: „Nei, men der var ofte Spørgsmaal om deres Tro, og Forsagelsen maa nødvendig gaae forud;“ men vi have saa idelig gjendrevet denne Indvending, at det er trivielt at gjentage det saa ofte. Vi see jo i den evangeliske Historie, saa tydelig som vi selv oplevede det, at det gif i Kristi Tid, som i vor Tid og i enhver Tid, at da Frelsens store Dag endelig var oprunden over Jordegrene, den Dag, hvorefter alle Troende længselstildt havde sukket i 4000 Aar, og hvortil al Gudstjeneste, alle Øffringer og alle Guds Førelser med sit Folk havde sigtet, da Kristi umiddelbare Forgænger ned sin Finger pegede paa den Herre, der er hele Skriftenes Kjerner og Besegling, pegede paa den menneskeblevne Gud og sagde: „Han staarer midt iblandt Eder, den I ikke kjende,“ „See det Guds Lam, som bærer Verdens Synd,“ da Budskabet lød: „Omvender Eder; thi Himmeriges Rige er kommet nær!“ „Altting er rede, kommer til Bryllup!“ — da var der rigtignok ikke saa stor Mangel paa dem, som punktlig udøvede deres Religion og Gudsdyrkelse: Faste, Almisser, Øffringer, lange Bønner o. desl., men de Allersleste vare saalangt fra at føle nogen levende Trang til det store Guds Offerlam, som al Gudstjenesten havde til Formaal, at de tvertimod følte sig ganstige tilfreds med deres egen Udsøvelse af Religionen — ligesom naar Folk nuomtider sige: „Jeg forsager, og jeg troer“ — derfor var dette Budskab saalangt fra at have noget Værd for dem, at „de foragtede det og gik hen, den Enne til sin Åger, den Anden til sit Kjøbmandskab,“ men „Nogle grebe hans Tjenere, forhaanede og ihjellsloge dem.“ Men vi see tillige her og der nogle Menneffer i en hel anden Stilling, dels øengstede Trælle, som forgjæves pinte sig ned at opfylde Lovens Bud, dels nogle faldne Uslinger, hvis Liv ogsaa i det Ødre var virkelig lastefuld, Toldere og Skjøger, kortsagt Folk, som saae, at de vare og maatte blive evig ulykkelige, om de ikke blev hjulpine. Paa disse Folk gjorde Indbydelsen et andet Indtryk; deres „Mund var tilstoppet,“ og de vare saaledes modtagelige for et Ord om Raade og Forbarmelse. De hørte nu det underlige Budskab om den store Guds Profet, som „gjorde vel og hjalp Alle,“ og fremforalt at han „annammede Syndere,“ og det gif dem, som Paulus figer: „Troen kommer derved, at man hører;“ dette Budskab tendte i deres arme kvalfulde, forstrækkede Hjerte denne underlige tillidsfulde, høvende Forventning om ogsaa at blive naadigt modtagne hos ham eller med andre Ord, en begyndende, dæmrende

Tro, som drog dem til hans Fodder. Og naar de saaledes blot vilde komme, naar Erfjendelsen af deres Glendighed var saavidt vakt hos dem, at de vilde modtage Naade og Fortadelse, saa blev der jo aldrig med et eneste Ord spurgt om nogle Egenfaber hos dem eller noget, der skulde være virket hos dem som Betingelse for at faae den; det var jo den velsignede Herre en sand Hjerteglæde, naar nogen saadan stakkels Sjæl vilde lade sig bemaade og hjælpe af ham; det var hans „Mad“ at gjøre dem godt, han talede om den Glæde, der da blev i Himlen hos Guds Engle, og erklaerede, at han netop var „kommen for at opøge og frelse det — Fortable.“ Bi see det i den ophøiede Beskrivelse, han giver os i Luk. 15, om den fortalte Søn. Denne havde forsydt sit Gods i et fremmed fjernt Land. Her gif det ham nu saa ilde, at da der blev stor Hunger i Landet, begjerede han forgjøves at mætte sig med Svineføde, d. e. hans arme Sjæl, som trods sin dybe Glendighed dog var af guddommelig Oprindelse, kunde ikke længere tilfredsstilles med, hvad Verden har at byde. Ingen gav ham Noget, Verden og dens Trøstere havde nu intet at tilfredsstille ham med. Da tenkte han: „Jeg vil staae op og gaae til min Fader,“ og han overtaenste, hvorledes han vilde tale angerfuldt og rørende til Faderen for at bevege dennes Hjerte til Forbarmelse — han vilde blot bede om en Trælleplads. Af, han vidste ikke, at Faderhjertet forud var beväget! nei, Naturen har ingen Anelse om Evangelium. Men „da han endnu var langt borte“ — han naaede ikke til Faderen, langt mindre til at fremføre sine rørende Bønner, som han havde tenkt — da han var langt borte, langt fra at være og komme, som han syntes, at han skulde, da Isb Faderen ham imøde, faldt om hans Hals og kyssede ham — der var ikke en Tanke af Bebreidelse over hans ugadelige Liv, ikke et Ord om nogle Egenfaber hos ham som Betingelse for at blive modtagen — nei, Faderen raabte til Ejenerne om at frembringe og iføre ham det bedste Klædebon, give ham Ring paa Haanden og Sko paa Fodderne, han lod slagte den fede Kalv og gjorde Gjæstebud af Glæde over at have faaet sit arme Barn igjen. Kun den ældre Broder, som efter sine egne stolte Tanker aldrig havde overtraadt Faderens Bud, kun han vidste at tale om egne Fortjenester og Fortrin og at male Broderens ugadelige Liv endnu sortere, kun han var ondskabsfuld over, at den arme Broder blev for vel imodtagen; og det var saa langt fra, at han følte sig trængende til Naade, at han tvertimod foreholdt Faderen, at denne ikke havde rettelig belønnet hans Fortjenester — „Du har aldrig givet mig et Kib,“ sagde han. Saa finde vi her som saa mangfoldige Steder hine to Slags Folk betegnede af den store Frelser selv og see tydelig Betingelsen for Synderes Benaadning.

I Luk. 5, finde vi nok et Eksempel. Da Kristus prædikede i Skibet, efterat Fiskerne havde arbeidet forgjæves den hele Nat, sad Peter udentvivl ganske alvorlig, hørte Ordet med Andagt, tænkte vist ikke paa andet, end at det var Sandhed, men denne Sandhed gjorde dog ikke saadant Indtryk paa hans eget Hjerte, at det foraartsagede nogen videre Omvæltning derinde. Han havde jo ogsaa en Slags Tro om, at det kunde nytte noget at udfaste Garnet paa Mesterens Ord, medens Udfaldet viste, at han dog neppe havde gjort sig Røde for, hvad han egentlig troede derom eller ventede sig et saadant Resultat. Men da Miraklet med Fiskerne gjorde det klart for hans Hjerte, hvad det egentlig var for en Herre, han havde i sin Baad, da han følte sig selv for sit eget Vedkommende stillet i den levende Guds umiddelbare Nærhed, da han følte sit eget Bøsen belyst af Guds Hellighed, da var Peter tilintetgjort i sig selv, da faldt han ned for Jesu Knæ og raaabte: „Herre, gaf ud fra mig; thi jeg er en syndig Mand!“ Og hvad gjorde Jesus? Han talte ikke om nogle Betingelser for at blive benaadet, han sagde ikke: „Dersom Du forsager og troer, fan Du endda blive frelst,“ eller noget, som i mindste Maade lignede dette — nei, han anvendte, om man saa maa sige, hele sin Indflydelse paa at stille den forskrækkede Synder tilfreds; han udtalte sit velsignede: „Frygt ikke!“ — „Frygt ikke, Simon, fra nu af skal Du fange Mennesker!“

I Joh. 4, træffe vi Frelseren i Samtale med en arm Kvinde. Hedenst var hun, og lastefuld var hun; hun havde haft fem Mænd, og den, hun da havde, var ikke hendes. Den velsignede Frelser glemte sin legemlige Træthed og Hunger over hans Hjertes brændende Tørst efter at gjøre Syndere salige. Han indlod sig i Samtale med hende og anvendte sin guddommelige Alvidenhed for at lede hende til Erkjendelse af sin Elendighed og Trang til Frelse, han talte om denne Frelse, men ikke et Ord om Betingelser for at faae den; derimod frydedes hans Hjerte over den Modtagelighed, som fandtes i det hedenste Samaria for Guds Maades Tilbud; Leiligheden til at frelse Syndere, det var hans Mad, nu behøvede han ikke at spise.

I Luk. 7, finde vi hine ovenfor nævnte Folk mærkværdigt repræsenterede. Simon var udentvivl en høist respektabel Mand, og han gjorde mere for Jesus end de Fleste af hans Lige; han bød ham til sit Hus og bevarerede ham. Men ved Jesu Fydder laa en arm, falden, berygtet Kvinde og græd sine varme Saarer — to Ting opfyldte hendes Hjerte: hendes egen store Uværdighed og Elendighed samt Frelserens uendelige Varmhjertighed. Det var vist langfra, at Simon kunde hebbredes noget lastefuldt Liv, hvorfor han ogsaa udentvivl mente, at Profeten maatte finde sig meget hædret ved hans

Omgang og synes, at hin Kvinde var et ganske uoverdigt Selskab, fra hvilket Profeten høfli maatte afholde sig, om han ikke vilde udsette sig for at tage sin Anseelse. Men Jesus tænkte anderledes; efter at have fremsat sine tanker i en Lignelse vendte han sig til den faldne Kvinde og — forelagde hende nogle Vilkaar, paa hvilke hun kunde blive beraadet? — nei, ikke et Ord derom, men det kosteligste en arm Synder kan høre: „Dine Synder ere Dig forladne.“ „Din Tro har frelst Dig, gaae hort med Fred,“ og medens den fromme, respektable Simon nød Tilsfredsheden med sin egen Fortræffelighed, smagte den faldne Synderinde Saligheden i Forladelse af fri, usvirklydt Raade.

I Math. 9. vises os ogsaa, at Guds Raade mod Syndere er en opsgende, en imødekommede Raade. Man bar en Værkbruden til Frelseren og maatte for Trængselsens Skuld nedhidsse ham igjennem Taget. Der blev ikke bedet en Bon, ikke fremsat nogen Begjöring, langt mindre talede den aandelig og legemlig Syge om nogle Egenstaber hos sig selv som Grund for denne Bon — nei, uden alt dette, da Jesus saae deres Tro, deres Modtagelighed og Hunger efter Frelse hos ham, utalede han sit store: „Bon, vær frimodig; Dine Synder ere Dig forladte!“

Så endnu i Forsonerens sidste Timer som Syndebærer, da Offerlammet blødte paa Slagterbænken og stegtes af Guds Forbandelsets Ild, see vi det samme i Røveren paa Korset; han vendte sig til den blødende Frelser, men talede ikke om nogle Egenstaber hos sig selv — saalidet som Jesus spurgte efter saadanne — nei, han vendte sig til Forsonerens Egenstaber; paa disse grundede han sin Bon: „Herre, tænk paa mig, naar Du kommer i Dit Rige!“ Og uden noget omhelst „Der som“ fulgte han det store, betingelsesfri Tilsagn: „Sandelig siger jeg Dig, idag skal Du være med mig i Paradis.“

Bil man nu hertil gjøre den bemærkning, at alle disse Exempler ere fra Kristi Kjøds Dage, altsaa fra en Tid, da den kristelige Daab ikke var indstiftet, og den saakaldte Daabs-pagt foligelig ikke heller, saa svares, at Menneskøgtens Frelse har altid hvilet paa en og samme Grund, nemlig den i Evighedens Raad fattede Beslutning om Forløsningen i Kristo; Menneskets Stærkethed for Gud har til alle Tider været den samme, nemlig Kristi Lydighed i vort Sted, og Betingelsen for at faae denne Frelse har ogsaa altid været den samme, nemlig at modtage den af Gud som en Gave og for intet; Frelsens Vej har altid været den samme, skjønt meget flarer fremstillet i det ny end i det gamle Testamente, og har altid haft til Hensigt at virke den samme, nemlig en ny Skabning i hver enkelt Sjæl. Saalønge der har været Syndere paa Jordens Maaden for deres Frelseallet ider været denne: „Saamange, som ham annehmenede, dem har han givet

Magt at vorde Guds Børn, dem, som troe paa hans Navn;" hvorledes dette gaaer til, kunne vi ligesom med Vinene se af de anførte Exempler foruden mangfoldige andre, og disse, hedder det videre, ere „ikke fødte af Blod, eiheller af Kjøds Billie, eiheller af Mands Billie, men af Gud“ (Joh. 1), de ere Guds af ham selv fødte Børn ved den Salighed, som Gud hyder og rækker Syndere i et Ord, en Forsikring, og modtages, naar det arme, for egen Trøst fattige Synderhjerte filegner sig Indholdet af Forsikringen af den Grund, at Gud har skænket den. De ere Guds Folk og Menighed, hvorsom helst de findes, her og der overalt, hvor Guds Evangelium lyder; Middelpunktet i al deres Religion og Visdom er Jesus Kristus og ham forsøgt, de leve af hans Kjød og Blod, af hans gjørende og lidende Hydighed i vort Sted, deres Trøst, Fred og Glæde er ikke, hvorledes de selv forsage og troe, men hvad Jesus har gjort og givet os at troe paa. Salighedens Grund og Væsen, Betingelsen for at faae den og dens Virkning i et Synderhjerte har alltid været lige; i den Husholdning er aldri forandret noget eller bliver nogensinde foretaget nogen Forandring.

Vi man endnu bemærke, at alle disse Syndere kom til Kristus, som selv var den alvidende Hjertekjender og altsaa ikke behøvede at spørge, hvorledes de havde det, saa svares: Det er en Ide, som aldeles strider imod Guds Frelserplan og tilintetgjør Begrebet Evangelium, den Tanke, at Kristus skulde spørge efter eller see efter, om en Synder var i den Stilling eller havde de Egenskaber, at Gud vilde bemaade ham. Her er alene Tale om, at Synderen vil lade sig bemaade, vil lade sig frelse, og det vil han just da, naar han seer sig aldeles fangen og bunden i Djævelens Væsen uden at kunne løsdrive sig selv derfra. Eller vilde ikke Kristus bemaade dem, til hvilke han sendte sin Indbydelse: „Kommer, thi alle Ting ere rede!“ Jo, men der staaer: „De“ vilde ikke.“ Sagde han ikke selv med sine grædende Taaer til det blodbestænkte, blodtørstige Jerusalem: „Hvorofte vilde jeg forsamle Dine Børn — — men J vilde ikke!“

Men med Hensyn til disse Bemærkninger ville vi dog endyderligere paapege nogle Exempler paa Synderes Bemaadning efter Kristi Himmelhart. Vi nævne først Paulus (Apg. 9 og 22). Hvorledes Paulus før sin Omvendelse var tilsindt, det vide vi, hvorledes Gud prædikede Oprækkelse for ham, det vide vi ogsaa, hvad Kamp der foregik i hans arme Sjel, da Budets Hellighed lyste ind i hans Hjerte, og hvad Udbald denne Kamp sat, det vide vi ogsaa af hans egen Beffjendelse, som vi foran have paapeget. Da laa Paulus i Damaskus haade aandelig og legemlig blind, overvældet af Synden, Djævelens Væsen, i sit Hjerte og „død“ med Hensyn til sin egen Kraft. Da sendte Gud den gamle Discipel

Ananias til ham, og Paulus sit baade aandeligt og legemligt Syn, blev døbt og fik Syndsforladelse; men vi finde ikke et Ord eller en Anhydning, der ligner den Tale om Forsagelse og Tro, som nu er almindelig.

I Apg. 16. finde vi nok et Exempel. Den hedeniske Stolmester fastede Herrens hudslettede Bidner i det inderste Hængsel og sluttede deres Fødder i Stokken; men ved Midnatstid rystede Herren baade Jordnen og Stokmesterens Hjerte, saa han ssjælvende og hævende faldt ned for sine Fanger med det Spørsgsmål: „Hvad bør mig at gjøre, at jeg kan blive salig?“ Og hvad Svar fik han? Mon dette: „Du skal forsage Djævelen og alt hans Væsen“ m. m. eller: „Dersom Du forsager?“ Nei, „tro paa den Herre Jesum Kristum, saa skal Du vorde salig og Dit Hus.“ Det var det Svar, som Herrens Sendebud gav den forsættede Hedning. Der nævntes ikke om Betingelse eller Forberedelse; men alt, hvad han høvede for at blive fra en elendig, formørket Hedningesjæl til et velsignet Guds Barn og Himlens Arving, det var færdigt og ventede kun paa at blive modtaget.

Endnu et Exempel ville vi nævne, og det findes i Apg. 10. Apostelen Peter kom til den hedeniske Hovedsmand Cornelii Hus efter Mandens Begjæring og Herrens Besaling. Der forefandt han endel Hedninge; der vare „Mange komme sammen“ for at høre hans Prædiken. Da oplod han sin Mund og forkyndte dem Jesum Kristum som Alles Herre, idet han tillige henviste til, hvad der var dem bekjendt om Jesu Liv og Død, og mærkværdigt nok forekommer i hans Prædiken de Ord, at han (Jesus) „gik omkring og gjorde vel og helbredede Alle, som vare overvældede af Djævelen“ — der staaer ikke: „som forsagede Djævelen“, men Alle, som vare „overvældede“ af Djævelen. Men omsider slutter han med disse Ord: „Denne give alle Profeter Bidnesbyrd, at hver den, som troer paa ham, skal faae Syndernes Forladelse ved hans Navn.“ Og hvad følger nu? „Der Petrus endnu talede disse Ord, faldt den Helligaand paa alle dem, som hørte Ordet.“ Dette synes dog at være klart nok; vi kunne jo selv ligesom være med i Stuen og høre, hvad der tales, vi kunne jo ligesom see disse Folk, de sidder og gjøre ingenting, men idet de hørte Ordet om Syndsforladelse i Jesu Navn, da, staaer der, da Petrus endnu talede disse Ord, faldt den Helligaand paa alle dem, som hørte Ordet. Man maa jo for at undgaae Beviset have fast beslæmt sig til ikke at ville see. Det synes saaledes, som vor Tids besynderlige Lære om Forsagelse og Tro er en for det ny Testamente aldeles ukjendt Sag.

Men med alt dette saa staaer der dog virkelig i det ny Testamente, at Daaben er en god Samvittigheds Pagt med

Gud. Stedet er jo velbekjendt; det findes i 1 Pet. 3, 21. og lyder i vor almindelige Oversættelse saaledes:

— — — Hvis Modbillede nu frelser os Daaben, hvilken ikke er Renselse fra Kjødets Urenhed, men en god Samvittigheds Bagt med Gud ved Jesu Kristi Opstandelse.

Dette er nu det eneste Sted i det ny Testamente, hvor Ordene „Daab“ og „Bagt“ forekomme i nogen Sammenhæng eller Forbindelse, og sandsynligvis er det hertil, at denne Tale om Daabspagten støtter sig, forsaavidt den kan siges at have nogen Forbindelse med Bibelen. Overhovedet er det besynderligt nok, at selve denne Bekjendelse, nemlig Forsagelsen og Trvesartiklerne, gives den Venævnelse „Daabspagten“; men det er nu engang saa almindeligt her i Danmark, at man vel neppe tænker derover. Da nu den menneskelige Fornuft ikke har nogen Anelse om noget Evangelium eller kan fatte det lille Ord „Raade“, da den ikke kan stige høiere end til Arbeide og Løn eller kan forstaae mere, end at Gud kun giver sine Goder, naar han faaer Gjengældelse — saa bliver Tankegangen helt naturligt omtrent denne: Gud slutter Bagt med Mennesket, idet han ved Daaben skjærer os sin Raade paa de Betingelser, han har fastsat, nemlig Forsagelse og Tro; Mennesket slutter saa Bagt med Gud, idet han, da han ønsker at deelagtigjøres i Raaden, indgaar paa, at han ørligt eller med god Samvittighed vil opfylde disse Betingelser. Den, som nu ikke forsager og troer, han faaer ingen Raade osv. Saadan omtrent er vel Indholdet af Menneskets Tanke; men om dette nu ogsaa er Guds Tanke, det er et andet Spørgsmaal. Vi ville nu see lidt nærmere paa Texten og med Guds Bistand forsøge at betragte den under følgende tre Punkter:

1) „Hvis Modbillede nu frelser os, Daaben.“ — Dette er nu temmelig let at fatte. Et Modbillede har altid et forbillede, hvortil det svarer, og Modbilledet er saaledes den virkelig Opfyldelse af en Sag, som forud er billedeligt betegnet ved noget andet. I det gamle Testamentes Tid lod Herren prædike for sit Folk ei alene ved Ord og Forkyndelse om, hvad der skulde skee, men tillige ved maengfoldige forbilleder, for desto tydeligere at fremstille og kraftigere at indprente i Folkets Hjerter Troen paa den store Sag, hvorpaa al Salighed hviler. Apostelen figer: „Loven (nemlig Loven om den levitiske Gudstjeneste) har ikun en Skygge af de tilkommende Goder og ikke Tingenes Billeder selv“ m. m. (Hbr. 10). Alle de blodige Offre vare forbilleder paa det ene store Offer, nemlig Jesu Kristi Forsoning, som virkelig betalte for Verdens Synder. Hine Offre kunde ingen eneste Synd udslætte, som der staar: „Det er umuligt, at Blod af Ørne og Burk kan borttagte Synder;“ „men ved Offrene skeer aarlig Syndernes Fhukommelse.“ De, som offrede, kunde ikke trøste

sig derved, at de havde offret, men de blevе derved mindede om, at deres Synder behøvede et Forsoningsoffer, og at Gud havde lovet selv at give et, og ved dette, ved Modbilledet, ved det store Offer selv, derved funde de trøste sig. Baafslammet var et Forbillede paa det store Modbillede, Guds Lam, som bar Verdens Synd. Kobberslangen, som Moses reiste i Ørkenen, (4 Mosh. 21, 8. 9.) var et forbillede, hvortil Jesu Kristi blodige Korsfestelse var det store Modbillede, og næsten alle førefrevne Skifte og Ceremonier i den gamle Bagt havde en saadan forbilledlig Betydning og have deres tilsvarende Modbilleder i det ny Testamente. Naar nu Apostelen taler om Arken, ved hvilken Noah med Familie freltes fra Syndfloden, og figer, at dens Modbillede Daaben nu frelser os, da er dette jo let at forstaae. Arken var jo saaledes et forbillede paa Daaben, at ligesom Arken var det Middel, hvorved Gud tilbøjte Noah med Familie den Maade at frelses fra Døden i Bølgerne, saa er Modbilledet Daaben det Middel, hvorved vi frelses fra en evig Død, idet Gud derved meddeler og ifører os sin egen Sons Retfærdighed; thi der staaer jo, at „saamange, som ere døbte til Kristum, have iført Kristum“ (Gal. 3, 27).

2) „Hvilken iffe er Menselske fra Kjødets Urenhed.“ — De Ord „Kjødets Urenhed“ funde man her i Overensstemmelse med Evangelium forstaae paa to Maader, uden at det dog forandrer den væsentlige Mening i hele Texten. Først saaledes, som om Apostelen vilde fige, at Daaben ikke medfører, at vort Kjød, vor Natur, bliver renset, eller at vort Kjød i og for sig bliver bedre — thi alt hvad der er født af Kjødet, er Kjød og forbliver Kjød og strider altid mod Aanden — men at vi ved Daaben iføres, iflædes en anden Renhed, ved hvilken vi, trods vort onde Kjød, dog kunne have en god Samvittighed for Gud; thi han retfærdiggjør jo ikke Mennesket ved at gjøre ham ren i egen Person, men ved at tilregne os Jesu Person og Lydighed, og Gud helliggjør jo ikke Mennesket ved at forbedre Naturen, men ved at skabe et nyt Menneske i os. Saaledes kan det forstaaes paa en kristelig Maade; men Apostelens Mening er dog nok en anden; ved Kjødets Renhed eller Urenhed tilsigter han udentvivl Renheden efter Ceremoniloven i den midlertidige levitiske Husholdning. Vi maa nemlig erindre, at Guds Love ere af to Slags, og at der altsaa kan tales om to Slags Renhed eller Urenhed. Først den moraliske Lov, som er udtrykt i de ti Bud, og som har sin Grund i Guds eget Væsen, hvorför den aldrig kan opheves eller forandres, da Gud i sit Væsen aldrig forandres. Denne Lov er det, som raader i det egentlige store og almindelige Spørgsmaal om Synd mod Gud, denne er det, som fordømmmer enhver Synder, da den ei alene fordrer nogle tanker, Ord og Gjerninger af os, men fordrer

først og fremmest et fuldkommen helligt Væsen eller en Natur, hvori der ikke findes Skygge af Urenhed, og saalænge vi ikke først ere saadanne Personer, nyttet det intet, at vi umage os med Tanker, Ord eller Gjerninger efter Loven for at blive retsfærdige for Gud. Denne Lovs Forbandelse var det, Jesus frifjøgte os fra, da han var en Forbandelse for os, denne Lovs Opfyldeelse var det, han forhvervede os ved sin Lydighed i vort Sted, og naar vi have den, saa kunne vi bestaae, og denne Lov er det, som er Regel og Rettesnor for Guds Børns Liv, da den altid siger os, hvad der er vor Faders Billie, hvad han falder ondt eller godt. For det Andet Ceremoniloven, som er Guds besalede Billie før en Tid, har en midlertidig Bestemmelse og altsaa en Ende. Hertil høre alle Baabud og Bestemmelser om Øffringer, Gudstjeneste og Menighedsliv i det gamle Testamente Tider. Alle disse Bestemmelser og Indretninger falder Paulus „Verdens Børnelærdom“ (Gal. 4, 3) og „den svage, fattige Børnelærdom“ (Gal. 4, 9) og siger, at Folket holdtes derunder, ligesom en Arving er under Formynderskab i den af Faderen bestemte Tid, saalænge han er et Barn, endskjønt han er Herre over alt Godset; paa samme Maade stode vi, siger han, som Trælle under Verdens Børnelærdom, og endskjønt jo Mennesket var udvalgt i Kristo, før Verdens Grundvold blev lagt, til at være Guds Barn og Arving, saa behagede det Faderen at indrette denne Formynder-Husholdning, indtil Tidens Hylde kom, at Gud sendte sin Søn, til hvem hele Husholdningen sigtede. Alle disse Forbilleder, Ceremonier og Skifte skulde nu indtil den af Faderen bestemte Tid tjene Folket til Opdragelse og Forberedelse til Frejhens store Dag. Naar Apostelen falder det en „svag og fattig Børnelærdom“, saa er det fordi disse Skifte og Anordninger ikke formaade at forbedre Follets Hjerter eller virke noget helligt Sind, hvilket alene Evangeliet kan, og det er i Modsatning til Evangelium, at han falder det saaledes; derfor irettesætter han ogsaa de Kristne, fordi de lode sig føre fra Evangelii rene Lærdom til denne svage, fattige Børnelærdom og ventede sig nogen Hellighed og Kraft af at efterleve denne. Ved at efterleve disse Anordninger havde nu Folket nof en Renhed; men det var kun en Menighedsrenhed, om man vil falde den saa, og den maa vidt adskilles fra den moraliske Renhed for Gud baade Retfærdigheden for ham, og Helligheden i Hjertet. Naar de havde offret og opfyldt alle levitiske Skifte, saa maatte de endda udenfor alt dette have Retfærdigheden frit skjænket af Gud i det store Øffer, som alle de andre henpegede paa, nemlig den forsjættede „Kvindens Sæd“, og deres Hjerter og Samvittigheder bleve kun renseude ved i Troen at annamme dette Øffer; derfor falder ogsaa Apostelen den levitiske Renhed en „kjødets Renhed“ og Anordningerne falder han „kjødelige Anordninger,

som varé paalagte indtil Nettelsens Tid" (Hbr. 9, 10, 13.), fordi disse fun toge Hensyn til deres kjødelige Tilværelse eller deres Opdragelse i Samfundet. Derfor kunde de ogsaa godt have al den Renhed, som den mest punktligge Opfyldelse af alle Skifte kunde give dem, og derfor være lige døde i Hjertet for Gud og lige fordomme, hvilket jo var Tilfældet med saa mange Fariseer, og paa den anden Side kunde de nok tilfældigvis blive urene i levitisk Henseende, uden at dette besmitede deres Hellighed for Gud. Ceremoniloven kunde ikke gjøre Nogen til en fordomt Synder; thi den talede ikke om Hjertets Beskaffenhed, eller hvad Mennesket skulde være, men kun om nogle Handlinger og udvortes Skifte, som kunde opfyldes. Imidlertid var det dog Guds bestemte Billie og Besfaling, at ogsaa denne levitiske Renhed skulde strengt overholdes, og naar Rogen heri var blevet uren, som nok kunde skee uden nogen egentlig Forseelse, saasom ved at berøre et Lig, en Grav eller komme ind i et Telt, hvor der laae en Død, og paa mange andre Maader — saa havde Gud anordnet visse Midler og Jagttagelser, hvorved han igjen skulde blive ren, saasom ved at bade sig paa en vis Maade i rinrende Vand, ved at lade sig bestanke med et Knippe Isop, dyppet i Vand og Aske af en brændt Kwie m. m. Den, som ikke vilde efterkomme dette, skulde „udryddes af Israel“ (see 4 Mosb. 19, o. fl. St.). Om alle disse Skifte siger nu Paulus, at de „ikke formaae fuldkommelig efter Samvittigheden at hellige den, som forretter Tjenesten, men alene med Hensyn til Mad og Drikke og de adskillige Aftvættelser og kjødelige Anordninger, som varé paalagte indtil Nettelsens Tid,“ det er, da denne Skyggetegning skulde opfyldes i sin store Virkelighed ved Kristi Komme i Kjødet, og Kristus siger selv, idet han indtræder i Verden: „Slagtoffer og Blodoffer vilde Du ikke (min Hader!), men et Legeme beredte Du mig.“ Det var Dig ikke om at gjøre at faae disse Øffre og disse Skifte udførte; de have i sig selv intet Værd for Dig; men Du beredte mig et Legeme — det var dettes fuldkomne Hengivelse og Opooffrelse, som gjaldt i Dine Dine og kunde tilfredsstille Din Retsærdighed. „Da sagde jeg: see jeg kommer — der er skrevet om mig i Bogen — (i det gamle Testamente) for at gjøre Gud, Din Billie — ved hvilken Billie vi ere helliggjorte formedelst Jesu Kristi Legems Øffrelse den ene Gang“ (Hbr. 9 og 10). Naar nu Apostelen Petrus siger os, at Daaben ikke er en Renselse fra Kjødets Urenhed, saa vil han lære os, at vi ikke maa regne Daaben i Lighed med en af disse levitiske, kjødelige Togettelser eller Skifte, som kun havde Hensyn til en Renhed som Samfundsmedlem; den er ikke som disse en Renselse fra Kjødets Urenhed,

3) „men en god Samvittigheds Bagt med Gud ved Jesu Kristi Opstandelse.“ — Naar dette nu, som sagt, er det eneste

Sted i vor Herres Jesu Kristi Testamente, hvorfra Begrebet „Daabspagt“ kan udledes, saa er det dog et mærkværdigt Bevis for Djævelens dybe List og Magt saavel som for Menneskenes store Ligegyldighed i at undervæge Grunden for deres Salighedshaab i Guds Ord — at dette Begreb nogensinde kan bliye saa forvendt, som det er, at Nogen eller Nogle kunne satte en Ide, og Andre antage den, hylde den uden at see efter, om den er grundet i Herrens Ord; thi her findes jo virkelig ikke et Ord eller en Tæddel, som giver os Grund til at antage, at vor Forsagelse og Tro er en Daabspagt, eller at man ved denne Forsagelse og Tro kan have en god Samvittighed, eller at man med god Samvittighed kan indgaae den Vagt med Gud at love ham Forsagelse og Tro. Her staer jo aldeles ikke, at Daaben er en god Samvittigheds Vagt med Gud, naar **Forsagelsen og Troen kommer til**, eller da den krever Forsagelse og Tro; men her staer jo ligefrem, at Daaben er en god Samvittigheds Vagt med Gud ved Jesu Kristi Opstandelse. Hans Opstandelse er dog noget ganske andet end vor Forsagelse og Tro, og der staer dog tydelig nok, at ved Jesu Kristi Opstandelse er Daaben en god Samvittigheds Vagt med Gud. Lad os dog fort Guds Skyld see efter, hvad der staer! Nu er det jo ubestridelig sandt, at selve Gudholdet af, hvad her ganske almindelig læres, tales, strives og troes, gaaer omrent derpaa ud, at Daaben er en stor og herlig Sag, naar Menneskets Forsagelse og Tro kommer til, at den er en god Samvittigheds Vagt med Gud, dersom Mennesket ærligt lover og oprigtigt opfylder den Betingelse at forsage og troe, saa at baade Daabens Herlighed og Samvittighedens Frihed i Kirkeligheden kommer til at beroe paa Menneskets Forsagelse og Tro; man fremstiller først Daaben istedetfor Midleren og Forsoningsmaaden, som Gud ifjænker os ved Daaben, og dernæst gjør man Menneskets Forsagelse og Tro til en væsentlig Del af Daaben og grunder Daabens Fasthed derpaa, gjør Daabens Herlighed afhængig af Menneskets Forsagelse og Tro — hvilket er en meget snildt udtaenk Plan, hvorved Mennesket rigtig for Alvor kan komme til at bygge paa sig selv, priise og op-høje sig selv i sin Forsagelse og Tro eller, hvis denne slaaer fejl — fortvible. — Naar skulle vi dog engang vaagne, blive hænge for alle egne Meninger og Slutninger og lade Herren lære os Veien til Himmel! Daaben er jo en Ting, og vor Forsagelse og Tro en anden Ting. Daabens Storhed, Herlighed og Fasthed beroer jo ikke i mindste Maade paa Noget, som er i os; det er jo Kristi Retfærdighed og Guds Ord, som gjør Daaben stor og herlig uden alle vore Egenstabber; og ligesaalidt kunne vi faae en god Samvittighed ved noget, som er virket af os eller i os; det kan aldeles ikke give os en god Samvittighed, at vi f. Ex. ærlig mene, hvad vi love Gud, eller stræbe at opfylde det,

nemlig forsage og tro. Nei, dersom Samvittigheden virkelig er vaagen, da stilles den ikke ved noget mindre Offer end det samme, som stillede Guds Brede, nemlig Jesu dyre Blod. Saa siger Apostelen: „Dersom Blod af Buffe og Ørne og Østen af en Rvie, hvormed de Urene bestankes, helliger til Kjødets Kleenhed“ — hvad dette betyder, have vi jo betragtet — „hvormeget mere maa da Kristi Blod, som formedelst en evig Aaud freimbar sig selv som et ulasteligt Offer for Gud, rense Eders Samvittighed fra døde Gjerninger til at tjene den levende Gud.“ Og videre siger han: „Efterdi vi da, Brødre have frihed til at indgaae i Helligdommen ved Jesu Blod, hvortil han indviede os en ny og levende Bei gjennem Forhænget, det er hans Kjød, og efterdi vi have en stor Bræst over Guds Hus — da lader os træde frem med et sanddru Hjerte, i Troens fulde Forvisning, Hjarterne ved Bestenkelsen renset fra en ond Samvittighed, og Legemet afvættet med reent Vand“ (Hbr. 9, 13, 10, 20.). Her see vi, hvad der renser Samvittigheden og gjør den god; det er Jesu Blod alene, naar en arm angstet Synder fatter, hvad dette Blod gjælder, naar han forsøger at Gud ved Daaben har skjænket ham dette dyre Blods Fortjeneste, naar Hjertet ved Evangelium bliver „bestenkelt fra en ond Samvittighed“ ligesom de i den gamle Pagt blev bestenkede ved et i Buffeblod dyppet Isopknippe. — Da faaer Mennesket en god Samvittighed, da og saaledes bliver Daaben en god Samvittigheds Pagt med Gud; men ved Bestenkelsen, ved Jesu Blod maa det skee, da og ikke før og ikke ved noget andet bliver den renset fra døde Gjerninger. Alle Gjerninger, hvad Navn de end have kan, ere „døde Gjerninger“ og „Lovens Gjerninger“, „som ere under Forbandelse“, naar ikke Samvittigheden saaledes ved Jesu Blod er renset og god; det kommer ikke an paa, hvorledes Gjerningerne ere, men hvorledes Samvittigheden er, det er dette, som gjør dem enten døde eller levende, enten behagelige eller fordømmelige for Gud. Ikke ved at gjøre, give, arbeide, anstrenge sig, tanke, foretætte sig eller beslutte, men ved at høre, annamme, tage imod bliver en Synder retfærdig, hellig, faaer en god Samvittighed, bliver frigjort og salig.

Naar Gud har lovet og forsikret Menneskene om nogle Belgjerninger, kaldes det i Bibelen ofte en Pagt, det er, ei alene et Ord eller Løfte, men en Pagt eller et Forbund, at han nemlig forbinder eller forpligter sig til at gjøre, hvad han har lovet. Dette kan nu aldrig finde Sted paa den Maade, at Mennesket til Gjengjeld forsikrer Gud om at gjøre eller give noget, saa at Pagtens Fasthed skulde bero paa, hvorvidt Mennesket opfyldte sine Forpligtelser, og at Gud i modsat Fald var løst fra sine og heller ikke opfyldte dem; men Guds Pagter have altid deres Grund og Fasthed i hans

Beslutning og Uforanderlighed; thi Mennesket har intet at give, kan intet love Gud og er som hans Skabning skyldigt at lyde uden Betingelser eller ogsaa fordømmes. Dette gjelder altid, undtagen naar Gud i visse Tilfælde i midlertidige Hensigter eller saadanne, som ikke angaae vor Retfærdighed for ham eller vor Salighed, har, for at opmuntre Menneskene, nedladt sig til at handle efter deres Begreber, ligesom de funde gjøre noget, hvorfor han skulde belønne dem. Saadanne midlertidige Bagter har Gud ofte oprettet. Da han lovede Noah at frelse ham fra Øden i Syndfloden, saa kalder han det en Bagt (1. Mose. 6, 17), da han efter Syndfloden lovede ikke mere at ødelægge Jorden med Vand, kalder han det ogsaa en Bagt, ligeledes da han lovede Abraham Landet Kanaan og en talrig Afton, samt at Kristus skulde fødes i hans Slægt, ligeledes da han lovede Jøderne, at han vilde være deres Gud og de skulde være hans Folk, nemlig her paa Jorden, om de vilde holde hans Skifte osv. Men alt dette rører dog ikke ligefrem Salighedssagen eller Retfærdigheden for Gud; denne hvilede, som før bemærket, under hele det gamle Testamente paa samme Grund som nu, og Mennesket blev da ligesaalidt som nu retfærdig ved et Tillæg af egne Gjerninger efter Loven; det gamle og det ny Testamente har ingenlunde to forskellige Salighedsveie; men hele den gamle Husholdning havde kun den Hensigt at forberede og opdrage Folket for en Tid. Det var et stort Gode for Jøderne, at de havde Guds Ord og en Gudstjeneste, som Herren selv havde forestrevet, medens alle Hedninge levede i Naturens Mørke; medens dog denne Gudstjeneste ikke skaffede dem en moralff Renhed for Gud. Derfor siger Paulus: „Hvad er da Jødernes Fortrin, eller hvad gavner Omstændelsen? Meget i alle Maader, men fornemmelig dette, at Guds Ord er dem betroet“ (Rom. 3), men ikke, at de derved blive retfærdige for Gud. „Mener ikke at ville sige ved Eder selv: „vi have Abraham til Fader.““ Men Gud har tillige oprettet andre Bagter, som ligefrem angaae vor Retfærdighed for Gud og vor Salighed. Disse Bagter ere oprettede med vores Stamfædre paa alle vores Begne. Først oprettede Gud en Bagt med Adam (Hos. 6, 7.) ikke om Maade, men om Fortjeneste og Son, saa at Gud skulde gjøre Adam alt Godt i Tid og Evighed, dersom Adam vedblev at være saa hellig som han var skabt; hvis ikke, skulde han dø, timelig, aandelig og evig. Dette skete; Adam faldt, og nu vare vi Alle i en gruelig Jammer; thi nu fandtes ingen mere, som med al sin Magt funde opfylde noget Bud eller blive andet end fordømt. Men Gud havde i uendelig Barmhjertighed besluttet at give os sin Son til Frelser; Guds evige Son indgik paa vores Begne Bagten med sin Fader; han skulde betale alt, hvad en syndig Slægt havde forbrudt, han skulde efter Loven gjøre alt, hvad

der udfordredes til at fortjene evig Salighed for Alle, og Faderen lovede ham paa sin Side en usoranderlig Raade, Liv og Salighed for alle Mennesker, som om de aldrig havde syndet; de skulde være hans „Arbeides Løn“. Jesus sit ingen Raade; han blev ifølge sin indgaaede Forpligtelse behandlet efter Metfærdighedens strengeste Grundsatninger — da han forlod sin Himmel og lod sig føde i Bethlehem, da han gif fattig, foragtet paa Jordens, da han svædede Blod i Urtegaarden, da han blev fangen, hudstryget, tornekronet, forsæstet og døde — da opfyldte han de paatagne Forpligtelser i Bagten om Menneskets Frelse. Men for os arme Skabninger er det Raade, en uendelig stor Raade, om hvilken alle Ord ere for ringe; kun Englenes og Evighedernes uophørslige Lovsang kan noksom prisere den. Den store Gud har for at faae de arme, sky og vantroende Menneskebørn til at sætte Lid til hans Velgjerninger ei alene forkyndt dem med Ord — hvilket vi jo burde stole paa, da vi dog ikke burde tiltroe Gud at lyve — men tillige ledsgaget dem med synlige Tegn og besvoret dem med sin majestætiske Ed. Da Noah gif ud af Arken, satte Gud sin Rue i Øknen og svor derhos, at „Noch Vandt ikke ydermere skulde gaae hen over Jordens“ (Ef. 54, 9). Men især har Herren tids og ofte talet om denne sin store Bagt med Sønnen, gjort Forsikringer om den og besvoret den. Saa figer Apostelen: „Da Gud vilde ydermere vise Forjættelsens Arvinger sit Raads Usoranderlighed, foiede han en Ed dertil, paa det vi ved to usoranderlige Grunde, efter hvilke det er umuligt, at Gud skulde lyve, funde have en sterk Trøstegrund, naar vi sky hen at holde fast ved det tilbudte Haab“ (Hbr. 6, 17.). Disse Forkyndelser og Forsikringer til os om sit Raad kalder Herren en „Fredspagt“; han figer: „Jeg vil gjøre Freds Bagt med dem, det skal være en evig Bagt“ (Ef. 37, 26). Han figer: „Jeg vil gjøre en evig Bagt med Eder, som er Davids (d. e. Kristus, hvis forbillede David var) trofaste Mislundheder“ (Ef. 55, 3.). „Thi dette skal være mig som Noch Vandt, om hvilke jeg svor, at de skulde ikke ydermere gaae hen over Jordens, jaar har jeg og svoret, at jeg ikke mere vil være vred paa Dig; thi Bjergene skulle vel vige og Høiene bevæges, men min Mislundhed skal ikke vige fra Dig, og min Freds Bagt ikke bevæges, sagde Herren, Din Forbarmer“ (Ef. 54, 9.). I Jer. 31 taler Herren videre om denne sin Bagt i Modsatning til hans Husholdning med Jøderne og figer: „See de Dage komme, figer Herren, at jeg vil gjøre med Israels Hus og med Judæ Hus en ny Bagt; ikke efter den Bagt, som jeg gjorde med deres Fædre, der jeg tog dem ved deres Haand til at udføre dem af Egypti Land; thi de rykkede min Bagt, og jeg maatte tvinge dem. Men denne skal være Bagten, som jeg vil gjøre med Israels Hus efter de samme Dage, figer Herren: jeg giver min Lov

indeni dem og skriver den i deres Hjerte, og jeg vil være deres Gud, og de skulle være mit Folk. Og de skulle ikke ydermere lære Nogen sin Næste eller Nogen sin Broder, figende: hænder Herren; thi de skulle alle hænde mig, baade deres Smaa og deres Store, siger Herren; thi jeg vil forlade deres Ondskab og ikke ydermere komme deres Synd ihu". Her siger Gud, at han vil oprette en Pagt, der ikke skulle være som den, han gjorde med Jøderne, da han udførte dem af Egypten; Lovpagten sagde: Gjør, giv, vær saaledes; Fredspagten siger: Hør, tro, tag imod, saa skal Eders Sjæl leve; Lovpagten krævede Syndens Afstrafelse paa Synderen; Fredspagten siger: Jeg vil forlade og ikke ihukomme deres Synder, Lovpagtens Bud blevet strevne i Sten; Fredspagten indskriver Herrens Lov i Hjertet ved Evangelium, ved Syndsforladelsens Maade; Lovpagtens Indhold kan et Menneske lære et andet; Fredspagten kan ikke en Broder lære en anden; Jesus siger: „De skulle alle være lært af Gud“ (Joh. 6, 45.). Lovpagten dannede Trælle; Fredspagten skaber frie, barnlige Hjarter, gode Samvittigheder. Luther siger herom: „Da vor Herre Gud med alle sine Bud, Domme, Trusler, Straffe og Plager ikke kunde faae Menneskene gode og fromme, men faae, hvorledes de blot udvortes gjorde nogle tvungne Gjerninger og indvortes blevet des mere fortrædelige mod ham, jo mere han twang og truede dem, da sagde han ved sig selv: jeg vil foretage mig en anden Maade med Menneskene; jeg vil foretage mig at gjøre dem saameget godt, at de ikke skulle kunne lade være at elffe mig; jeg vil forlade dem deres Misgjerninger og aldrig mere ihukomme deres Synder, da skulle de elffe mig. Jeg vil gjøre en ny Pagt med dem; jeg vil give dem min Son, han skal paataage sig hele Lovens Opfyldelse for deres Negning, og til sidst skal han udstaae deres fortjente Fordømmelse paa Forbandelseræet, saa at de blive ganske skyldfri for Loven, og faa skal jeg forsikre dem om min evige Kjærlighed og om deres evige Salighed hos mig i Himlen; naar de tro dette, skulle de være baade salige og hellige. Dette er den Pagt, jeg vil gjøre med dem, siger Herren.“ See, dette er nu Grunden til, at den allerværste Synder strax kan faae en fuld Bemaadning, saasnart han vil vende sig til Gud og have hans Maade, dette er Grunden til, at det usleste, svageste Barn, saalænge det lever af Jesu Maade, er ligesaa kjært og retsfærdigt for Gud som den største Troeshelt, dette er Grunden til, at vor Person eller vort Forhold aldrig kommer i Betragtning hos Gud, dette er Grunden til, at vi for Gud ere lige retsfærdige i vor bedste som i vor daarligste Stund, det er Grunden til, at den største Helgens Fromhed gjælder aldeles intet for Herren — ja dette og intet andet er Grunden til, at Syndere, fordomme Syndere midt i al Uselhed kunne have en god Samvittighed for Gud. Og naar Apostelen da

figer, at Daaben er en god Samvittigheds Pagt med Gud ved Jesu Kristi Opstandelse, saa mener han jo simpelthen, at derved bliver Mennesket for sit personlige Bedkommende til-egnet, især denne Salighed, som der jo staar: „Saamange, som ere døbte til Kristum, have især Kristum.“ Jesu Kristi Opstandelse er den Krone og Besegling, hvormed Herren god-tjendte Forløsningens store Værk og beviste, at vor Midler havde fuldkomment opfyldt de ham paahvilende Forpligtelser. Og naar da Gud gjør den Pagt med os, at alt dette virkelig hører os personlig til, da er der sandelig al Grund til at have en god Samvittighed. Kun ved det, den giver, paa-klæder, isærer Mennesket, er Daaben en stor, herlig Sag, ikke ved at fordre; kun ved at skænkes, tage imod, faaer et Men-nesse en i Sandhed god Samvittighed, ikke ved at give eller affordres noget; ikke som et Lovbud er Daaben stor, men som et haandgribeligt Evangelium, eller som Augustin figer: „Sakramenterne ere synlige Maadeord.“ O, at Herren med „Rød og alt kunde oprykke af Hjerterne den forståelige Tanke: Gud opfylder nok sine Forpligtelser, og da han veed, at jeg idetmindste ærligt har forsøgt at opfylde mine, saa tør jeg nok have Haab om at blive salig; jeg forsager og jeg troer! O, at Gud kunde hjælpe alle salighedsjægende Sjæle ud af den Indbildung, at hans Maade beroer lige saameget paa vor Forsagelse og Tro som paa Guds Trofasthed, at hans Pagt og Forsikring om Maade kun er gjældende, for-saavidt vi forhage og tro; thi paa den Maade bliver Daaben virkelig en god Samvittigheds Pagt med Gud ved vor For-sagelse og Tro! Men saa figer Herren: „Dersom vi blive utro, bliver han dog tro; han kan ikke fornegte sig selv“ (2 Tim. 2, 13.). „Dersom hans (Sønnens) Børn forlade min Lov, og de vandre ikke i mine Rette, dersom de van-hellige mine Skifte og ikke holde mine Bud, da vil jeg hjem-øge deres Overtrædelse med Ris og deres Misgjerning med Plager; men jeg vil ikke gjøre min Mislundhed til intet at tage den fra ham (Christus) og ikke feile i min Sandhed; jeg vil ikke vanhellige min Pagt og ikke forandre det, som udgik af mine Læber — jeg vil holde ham min Mislundhed evindelig, og min Pagt skal holdes ham troligen“ (Vj. 89). Det er paa Jesu Forhold og opfyldte Forpligtelser, Maaden hviler, ikke paa vore; det er med ham og ikke med os, den store Gud har talet om Betingelser for Synderes Benaadning. Dette er Salighedens evige faste Grund, her skal en Synder også Bisped; uden dette blev der aldrig nogen Bis-ped, aldrig nogen Fred; thi skulle vi tillige see efter vor Forsagelse og Tro — naar ere disse da saa fuldkomne, at der er Grund for noget Haab, Fred, eller Tilfredshed? — Det er ganske sandt, at de, som ere døbte til Jesu Ød, de, som ere udvalgte af Verden til at nyde denne store Salighed,

at være Guds Børn og Arvinger, Kristi Sødskende og Medarvinger (Rom. 8), de have uudtalelig høje Forpligtelser til at fly al Ugadelighed, at væage, bede, kæmpe og stride, at offre sig med Legeme og Sjæl til Herren og ikke leve sig selv, men ham (2 Cor. 5), men det er aldeles grundfalskt, at deres Naadestand, Fred, Trøst eller Haab i mindste Maade skal hvile paa deres Opfyldelse af disse Forpligtelser, men netop omvendt — aldeles grundfalskt, at „Forsagelsen og Troen ere de Nøgler, en Kristen maa tage frem for ret at funne sine Amen til sin Bøn om Naade.“ Det er ganske sandt, at den, som vil vedblive at leve efter „denne Verdens Skif, den Fyrstes Vis, som har Magt i Læften,“ den, som aldrig vil vende sig til Gud og begjære hans Naade, han er hverken retfærdig eller hellig, har ingen god Samvittighed og maa i den Tilstand fortabes; men det er lige saa sandt, at den, som nyder al Guds Naade og Salighed, har i alle sine Dage ingen anden Grund deraf, end at den, som blev fortabt, havde ganske den samme; Pagten hos Gud var lige stor og lige fast for begge, Guds Hjerte stod dem begge lige aabent. „Jerusalem, Jerusalem! hvor ofte vilde jeg forsamle Dine Børn — men — J vilde ikke!“

Vi kunne ikke tilbageholde endnu nogle Bemærkninger om de Talemaader at „holde sin Daabspagt,“ at „blive i sin Daabspagt“ og at „vende tilbage til sin Daabspagt.“ Hvad mon dette egentlig kan indeholde, naar det bliver nærmere betragtet? Thi om f. Ex. et Menneske, saalænge han kan mindes, bestandig er bleven opdragten i et sædeligt, ærbart Liv, frit for alt, hvad man i daglig Tale kalder Udvævelser eller Laster, samt derhos, foruden at opfylde de allmindelige menneskelige Pligter, bestandig har iagttaget en vis Del Gudfrygtighedsøvelse — om alt dette tillægges den Benevnelse at „leve i Forsagelsen og Troen,“ saa kan det dog i Samklang med Guds aabenbarede Ord umulig faldes at „holde Daabspagten,“ saalidet som det kan faldes at vende tilbage til denne, isald Nogen, som tidligere i en eller flere Henseender har levet et anderledes Liv, og ikke spurgt om Gud, Guds frygt eller Erbarhed — lader sig føre til at beslitte sig paa alt dette efter bedste Evne, idet han bliver gjort opmærksom paa, at han er „døbt paa Forsagelse og Tro,“ og at han maa forsage og tro, om han vil haabe Guds Naade. Hvorledes mon dette virkelig forholder sig? David figer, at „Herrens Misundhed er evindelig over dem — — som holde hans Pagt og tænke paa hans Besalinger, at de gjøre derefter“ (Ps. 103). Vi vide, at Gud har oprettet to store Pagter med Menneskessægten; den ene hedder: „Dette fordrer jeg af Dig, Du skal elske Herren Din Gud af Dit ganske Hjerte, Sjæl og Sind, og Du skal elske Din Næste som Dig selv; gjør dette, saa skal Du leve; men —

forbandet er hver den, som ikke bliver ved alle denne Lovs Ord, saaledes at han gjør dem!" Den anden hedder: „Dette skjænker jeg Dig fortalte Væsen af min egen fri forbarmende Kjærlighed uden Hensyn til Dine Egenstaber, min Søn og hele hans Fortjeneste, dette „ifører“ jeg Dig; tro paa den Herre Jesum, saa skal Du blive salig; jeg vil oprette en ny Bagt, ikke saaledes som den gamle, nei ikke som den; men jeg vil give min Lov i deres Hjerte og skrive den i deres Sind; thi — thi jeg vil forlade deres Misgjerninger og aldrig mere ihukomme deres Synder“. Disse to Bagter eller Testamente ere Grundlove i to aandelige Riger; i det ene faaer man fun efter Fortjeneste (Math. 20, 14.) i det andet gaaer det aldrig efter Fortjeneste; der tales fun om Naade, om Midlerens Fortjeneste; „Jesus er bleven en saameget bedre Bagtes Borgen“ (Hbr. 7, 20.). Ethvert Menneske paa Jordens er Undersaat i et af disse Riger, enten han veed det og vil det ikke; Undersaatterne i det ene og det andet Rige kunne ofte i det Ødre temmelig nøje ligne hverandre, men i deres Indre er en i Ordets bogstavelige Forstand himmelvid Forskel, og det er egenlig Hemmeligheden i det lille Ord „Naade“, som adskiller dem. Den, som nu ikke holder Naaderigets Grundlov, det er den nye Bagt, „Naadepagten“, „Fredspagten“, eller med andre Ord, i sit Hjerte virkelig lever af Naaden, han er med Nødvendighed en af Lovrigets Undersaatter. Disse kunne være meget forskellige; nogle sige, der er ingen Gud, ingen Djævel, ingen Udsædelighed, og Bibelen er en forslidt Historie, som ikke passer for vor oplyste Tid; andre sige, der er vel nok en Gud og endel Sandhed i Bibelen, men Djævel er der nu ingen, og Historien om Kristus som Guds Søn, den er blot Digt; andre derimod holde det for at være sandt altsammen og arbeide eller idetmindste tænke med mere eller mindre Fver paa Gudfrygtighed, de kunne saa igjen være mere stærke og tilfredse med deres Tro og Guds frygt eller mere øengstelige og trællende „Tjenestefindens Sønner“; men alle ligner de hverandre deri, at deres Tanker dreie sig kun om dem selv og deres Eget, medens Indholdet af den nye Bagt, Forsoneren og hans Naade, ikke er dem nogen virkelig Hjertesag; de ere mere bestjæltigede med noget Andet. Naaderigets Undersaatter kunne forsaaavidt ogsaa være forskellige, at nogle ere mere troesfrimodige, glade og som Følge deraf stærke, andre mere suffende, flagende, frygtsomme og see mere Sagernes mørke Side, ligesom de om adskillige Ting kunne have forskellige Meninger; men alle ligner de hverandre fuldkomne deri, at de ere utilfredse med dem selv, frygte for dem selv, og at Kristus og hans Naade er uundværlig for deres Hjerte, er deres Sjæls og Tankers Middelpunkt; Rydelsen deraf er deres høieste Tilfredsstillelse, Savnet deraf er deres Sorg, Smerte og Be-

mod; og hans Billie er deres Levnetslov, ligesom de ogsaa have en af Gud virket Kjærlighed til alle dem, der ere fødte af ham. Naar nu David, som var vel indviet i Naaderigets Grundlov og Hemmeligheder, figer, at Herrens Mislundhed er over dem, som holde hans Pagt og komme hans Befalinger ihu til at gjøre derefter — mærk: derom taler han som om to Ting, først holde hans Pagt og dernæst komme hans Befalinger ihu — naar nu Biblen falder Daaben en Pagt, en god Samvittigheds Pagt med Gud, saa kan den bibelske Mening af alt dette aldrig blive andet end at forblive i dette Naaderige, holde sig dets Grundlov efterrettelig, som netop er „Naadepagten“, den paa Kristus grundede, evige Fredspagt, som ikke roffes ved Børnenes Synder, og i hvilken Henseende Daaben faldes en god Samvittigheds Pagt som den Enkeltes personlige Indlemmelse deri, eller med andre Ord, at man med alle Baklinger og Afbigelser dog i sit Livs og sin Veis egentlige Retning lever som en arm, fortapt Synder af Kristus og hans Forsoning, ikke søger sin Hellighed i nogle egne Foretagender eller lade sig „fange under Trældoms Lag“ (Gal. 5), men lader Kristus være, hvad han er, „given os af Gud til Bisdom, Retfærdiggjørelse, Helliggjørelse og Forløsning“ (1 Cor. 1, 30.). See dette faldes at holde Herrens Pagt eller holde Daabspagten, om man endelig vil bruge denne Venævnelse, og først da kan der være Tale om at „gjøre efter Herrens Befalinger“ som en Følge og Frugt deraf, nemlig kæmpe imod al Ugudelighed, stræbe efter al Hellighed til Guds Ere og Næstens Rytte, hvilket Liv Biblen falder „Landens“ eller „Troens Frugter“, men aldrig fremstiller det som det Troens Betingelse eller Forudsætning eller nogensinde taler om, at man skal begynde dermed eller blive en Kristen ad den Bei. Heraf turde det nu tillige være klart, hvad det i bibelsk Mening vil sige at vende tilbage til Daabspagten, om man endelig vil bruge den Talemaade, nemlig at en bekymret Sjæl lader sig den Naade blive virkelig nyttig, som den ifølge Guds Pagt virkelig eier, opgiver Haabet om at komme til Guds Naade ved egne Bestræbelser og lader sig frelse af Jesus, ikke som en omvendt, men som en uguadelig, fortapt Synder, at den bliver salig, ikke ved at give, gjøre og være, men at gives, modtage, annamme, at en Synder fortapt lader sit Hjerte saliggjøres og helliggjøres i Guds nye Pagt. Thi „Naadegaverne og sit Kald fortryder Gud ikke“ (Rom. 11, 29.), hvad Gud har forsikret, det staer ligesaa fast idag som for 100 Aar siden; Fastheden af hans Forfikring har sin Grund i hans eget Væsen, ikke i Synderens Tro eller Opførsel, saa at Synderen, hvad Tilstand han end er, blot behøver at face Dinene opladte for Indholdet af den Pagt, hvori Gud har optaget ham, og han ifølge denne Guds Forfikring har fuld Ret til at nyde, da behøver han ikke at være

Satans Slave eller en ulykkelig Træl under Guds strenge Bud, men er i denne Gave et frigjort saligt Guds Barn og en Himmelens Arving. Her er Hemmeligheden af Jesu Ord: „De Karske have ikke Lægen behov, men de, som lide ilde; jeg er ikke kommen at falde Retfærdige, men Syndere til Omvendelse,” og da han engang saae sig omgiven af en Masse religiøse, respektable Folk, tiltalte han dem saaledes: „Sandedlig siger jeg Eder, at Toldere og Skjøger gaae for Eder i Guds Rige” (Math. 31, 31.). Dette er Hemmeligheden i den underlige Fremgangsmaade, at den „ældre Søn”, som altid har været hos Faderen og „albrig overtraadt hans Bud”, ikke saaer et Rib, medens den faldne Søn, som har bortsdølet sit Gods med Skjøger, saasnart han vender tilbage, strax saaer „det bedste Klædebøn”, Ring paa Haanden, Sko paa Fodderne og Gjæstebud — „hvor Synden er blevet overslødig, der er Naqden end overflødigere” (Rom. 5.). Det er denne Hemmelighed, hvorover den ældre Broder „bliver vred”, hvorover de, som have „baaret Dagens Byrde og Hede”, „knurre imod Husbonden”, og som det er lykkedes Djævelen at sjule for saamange Sjæle ved et ideligt Naab om Forsagelse og Tro, saa at Frugterne og hans Forsoning ansees næsten som en tilstrækkelig bekjendt og troet Sag, der omtrent forstaes af sig selv; men Forsagelse og Tro, det er noget, som endelig maa fremsettes, og som paa sine Steder, sørgetligt nok, drives med en næsten fanatisk Fver.

Dg hvad er nu Frugterne af denne idelige Lære om Forsagelse og Tro? — Vi ville ikke videre op holde os ved, at det meget vel lader sig gjøre at føre en Mængde Tale om Forsagelse uden at leve i Retning af Forsagelse, men tvertimod nyde saavel Verdens Verømmelse og Udmærkelse som den forfinede Tids Bekvemmeligheder og Luxus i stærende Modsetning til Kristi og hans Apostles dybe Armod, eller derved, at man ved Siden af Løren om Forsagelse som Bettingelse for Guds Naade meget vel kan føre Ordet for Nydelsen af denne Verdens Forstørrelser eller saakaldte Middelting, naar de blot nydes haadan til Maade, eiheller ville vi videre omtale denne regelmæssige, næsten mekaniske Opremsen af den saakaldte Daabspragt, hvorfra man venter sig en særlig Kraft, skjønt det vel maa være en noget underlig Kraft, som flyder deraf, at jeg forsager, og jeg troer. — Vi skulle ikke videre op holde os ved disse Enkelheder, men kun i Almindelighed bemærke, at Frugterne visselig ikke ere eller kunne være andet, end hvad de under forskellige Stikkelser i enhver Verdensalder altid have været, hvor Menneskene istedetfor Guds Ord have drevet egne Paafund, at nemlig enkelte Sjæle ere blevne elendige, fortvivlede Mennesker, som f. Ex. Luther i sin Tid; alle de pavelige Sortekunster funde ikke stille hans øengstede Samvittighed eller — trods hans alvorligste Bodss-

øvelser — give hans arme, sørderrevne Sjæl Fred; men der laa han i sin celle som et fortvivlet elendigt Menneske, indtil Gud frelste ham ved et Ord om Raade og Syndernes Forladelse. Nu er det vistnok meget yndeligt, at arme Sjæle, som Gud har skænket sin evige Raade, og som saa inderlig gjerne vilde nyde den, skulle saaledes pinnes og plages, trælle og skjælve for den Gud, der elsker dem saa inderlig; men de værste og allerforstærkligste Frugter ere nu som altid, at Mængden af dem, der øve nogen Religion, indviles i et frygteligt Selvbedrag, idet de leve hen veltilfredse med deres Forsagelse Tro, hvorved de blive forhindrede fra at see deres dybe Fordærvelse og føle nogen levende Trang til Raade som virkelige Syndere, og dette fordi dette Forsagelsesværk er en Idee, man har facet i Hovedet, som Fornuften finder rimelig, som smigrer den menneskelige Tilbøjelighed til Selvvirksomhed — det er ikke behageligt for Naturen at være den, der intet kan — derfor hylde og driver man det, behager sig hemmelig selv i sin Forsagelse og vil ikke see efter i Guds Ord eller seer kun der efter sine egne forudfattede Meninger uden i Frygt og Bøven virkelig at betænke og prøve den uhyre vigtige Sag. Thi dersom et Menneske alvorlig vilde betænke, hvad Guds Ord saa klart lærer, at selve vor faldne og helt igjennem onde Natur netop hidlede sin Oprindelse fra Djævelen, at selve denne onde Natur er netop Djævelens Væsen — man lægge dog Mærke til det Ord Væsen! — og at dette arme Hjerte mindst af alt har nogen Tro paa den treenige Gud, men er fuldt af det modsatte, er „Fjendskab imod Gud“ — dersom et Menneske virkelig betænkte dette, og da som Betingelse for at faae Guds Raade vilde gribte sig ret alvorlig an paa at forsage denne Djævel og dette Væsen samtid virkelig tro paa den treenige Gud — dersom, sige vi, det blev Alvor for et Menneske og i et Menneske, at han for ei at blive evig fordømt skulde udføre dette — da, ja da skulde det vel gaae ham, som Kristus siger: „Dersom Nogen vil gjøre Faderens Willie, han skal tjende, om Lærdommen er af Gud, eller jeg taler af mig selv“ (Joh. 7, 17.). Men naar Mennesket saaledes har forelsket sig i en Idee, naar han er tilfreds med den Art Aandelighed, han har, da er han tryg og sikker, og da er det i Reglen spildt Image at tale for ham, og dog, om det lykkedes den store Gud at bringe blot en eneste Sjæl til Betænkning, det var jo mere værdt end al Verdens Guld.

Men her findes som sagt her og der i vort Fædreland endel Sjæle, som ere i en hel anden Stilling, og hvis aandelige Nød og Kval nærmest har givet Anledning til dette lille Arbeide. Disse, som Gud i stor Varmhjertighed har bevaret fra at blive tilfreds med deres Forsagelse og Tro ved at lede dem til en dybere Erkendelse af deres arme Hjertes For-

dærvelse. De ere blevne opstræmmede, blevne bange for Gud og hans Dom, de høre, at man skal forsage og troe; Alt, hvad der er i dem, prediker det *synden*, de tage trøstig fat berpaa i Haab om, at det nok skal gaae fremad; men nei, lykkeligvis gaaer det tvertimod tilbage; de tænke, man maa anstrengte sig mere, men med al Anstrengelse bliver det kun jo længer jo værre, de henvende sig maafsee til en aandelig Mand, men faae ingen Besked, hvorved de kunne hjælpes — ja maafsee faae de et Dieblits Glæde ved at faae det Haab opslammet, at naar de kun trolig holde ud, saa skal det nok komme, Gud skal nok forbarme sig over dem; men den bitter Erfaring formærker snart dette Lysglimt; de læse, de høre Prædiken, de tænke ikke andet end at man jo maa og skal forsage og troe, de foresætte sig, at de dog nu alligevel skulle tage Sagen alvorlig, de bede Gud om Kraft til at forsage, de gjentage idelig deres Daabspagt, det ene ligesaa forgjæves som det andet, Synden bliver værre end nogensinde, om sider kunne de hverken bede eller gjentage Daabspagten, de ere ikke mægtige til at beholde deres Tanker derved, til de faae den halv ud, og skulle ofte før kunne falde isøvn under dette cengstelige, frugtesløse Arbeide. Her er nu Elendighed og Jammer, her skulle vist være Plads for et Naadens Ord — at, at hver faadan hungrig Sjæl sik et! Deres Kvaler staae op og gaae iseng med dem, Djævelen tilhvisser dem: „det er forbi med Dig, Du kan ligesaa godt hengive Dig til Verden, ja langt hellere end faaledes plage Dig; Du seer jo, at salig kan Du dog ikke blive“ osv. Af, mangen dyr Sjæl gaaer visselig ogsaa tilbage! De arme Børn vide hverken ud eller ind, og det „Ord, som er mægtigt til at gjøre deres Sjæle salige“, faae de ikke. De vide da intet andet at sige end dette: „Af, jeg er grændseløs ulykkelig!“ Af nei Sjæl! midt i al Din Elendighed er Du titusinde Gange, ja uudtalelig lykkeligere, end om Du virkelig sik den Forzagelse og Tro istand, som Du har higet efter; da var Du først for Alvor ulykkelig. See, faaledes gaaer det i det Væsentlige omtrent til, naar Sjæle for Alvor prøve paa at forsage og tro for at faae Guds Naade. De stakkels cengstede Sjæle have endel Lighed med den Syge ved Bethesda Dam (Joh. 5), han var kommen i Nærheden af Dammen, han vidste, at han kunde blive helbredet ved at komme deri; men det var netop dette, der blev ham umuligt ved selve den Sygdom, hvorfor han skulle helbredes. Ligeledes disse; de ere komne til at øve Religion, de have hørt om Naaden i Jesu Blod, de vide, at i den er Lægedom for dem, som komme i den; men see, netop dette er dem for Syndens Skyld umuligt i den Stilling, de ere; thi for deres arme Hjerte er Jesu Naade omgjerdet med Betingelsen at forsage og tro, og netop dette er dem umuligt. Men den Syge blev helbredet paa en Maade, som han ikke

havde tænkt, og det maa den aandelig Syge ogsaa blive; Jesus vidste Maadet ved han endnu; han hjalp ikke den Syge ved at ~~hjælpe~~ komme i stand til at gaae hen til Dammen, men ved sit ~~hjælp~~. Han gjorde ham et Spørgsmaalet: „Bil Du vorde fund?“ det eneste, som i bibelst Mening kan stilles til en ængstet Syndere; og vel svarede den Syge ikke paa selve Spørgsmaalet, men Frelseren hjalp ham dog; den Syge svarede ved at henvise til sin Sygdoms gruelige Storhed som Hindring for at komme der, hvor han funde helbredes; de aandelig Syge ville gjerne gjøre ligedan. Dersom Jesus havde sagt: „Bil Du blive fund, saa staae op og gaae til Dammen,“ saa havde det været en Spot; det vidste jo den Syge; men det var jo netop det, han ikke funde; og ganse paa samme Maade er det at sige til bekymrede Syndere: „Bil Du blive helbredet, saa forsag og tro.“ Jesus har en anden Maade at frelse Syndere paa. Fordi vi ikke funde vandre den Bei, vi burde for at blive salige, saa vandrede han den i uendelig Barmhjertighed for os, indtil han udøste sit Hjerteblad for at frelse os „Ugudelige“. Nu hedder det: „Bil du være fund, saa tag imod dette; det er førdigt, det er gjort for Dig, ikke for Dig som omvendt og troende, men som „ugudelig“, og fun ved at tage imod dette, kan Du blive omvendt og troende. I bekymrede Sjæle, hvem disse Linier maa ske falde i Hænder, hører Herrens egen Indbydelse: „Hver, som tørster, komme hid til Vandene, høber og eder uden Penge, uden Betaling — hører, saa skal Eders Sjæl leve“. „Hvo, som tørster, komme, og hvo, som vil tage Livsens Vand usorskyldt.“ Lægger Mære til, hvad her østere er sagt, at Eders egen onde Natur er som saadan netop Djævelens Døsen, og bernæst betænker tillige, at „Løvens Gjerninger“, hvorover Gud har lyst Forhandelse og erklæret, at „intet Kjød“ skal blive retfærdiggjort ved dem, disse ere ikke alene Haandens, Tungens eller Fodens Gjerninger, men tillige og især Hjertets Gjerninger, saa at Forsagelsen, ja selve **Troen** som Betingelse, som noget I skulle have for at faae Guds Maade, er idel pure Løvens Gjerninger. Betænk, at alt, „hvad Loven figer, det figer den, for at hver Mund skal tilstoppes“; naar dette er saat, saa vil den Eder intet mere, naar I da trøstig tilegne Eder Jesu Fortjeneste, fordi Gud har skænket Eder den — I ere jo „døbte til Kristi Død“ (Rom. 6, 4.) ikke til Eders Forsagelse og Tro — see da er Eders Omvendelse sand i alle dens Dele. Alt, hvad I forgjæves søger hos Eder selv, har Gud skænket Eder i sin Søn; han har aldrig tænkt, at I kunde andet end synde, og dette har han villet lære Eder for at face Eder til at modtage Maade som Maade. Betragter nu i Herrens eget Ord, hvad her er paapeget, og bed Herren om den Helligaand til at forstaae det, da skal Morgensternen oprinde i Eders Hjarter,

Eders Fængsel forvandles til frydesuld Frihed, Eders Klage til salig Lovsang om Lammet, som var dødt og gjenløste os til Gud med sit Blod, da skulle Skænken med Paulus at agte alt Eget for Skarn og Skade til Guds Kristi Kundskabs Ærgerlighed, og kun Jesu, den ære Hjerteven, blive dyrebar for Eders Hjarter. Da skal ogsaa det hellige Sind, hvilket I forgjæves have søgt at tilkæmpe Eder ved Lovens engstelige Arbeide, fødes i Eder som en salig Mandens Frugt. Kamp vil der blive; men han, der kjæbte Eder, skal ogsaa naadelig føre Eder, naar I overgive Eder til ham som de, der ikke engang formaae at „tenke noget af Eder selv“ (2 Cor. 3, 5.).

Men han, den store Hyrde, som dyrt kjæbte sine Saar, den al Maades Gud, af hvem disse Linier ere tiggede i megen Frygt og Bæven, han ledsage dem med sin Mand og Maade, om det var muligt, at han nogetsteds kunde bruge dem til en Sjæls Veileddning og sit Navns Ære. Hans er Sagen, hans er Manden, hans ere Sjælene — ham være Ære, Lov og Pris i al Evighed! Amen.

men
for f
full
Star

1.
Dr
fors
and
Eg

2.
Bor
efter
alt

3.
hver
raeſ
du

4.
for
Over

5.
dent
ben

6.
dat

7.
Sø

8.

9.

10.

*Gø

Gø

11.
Gen

12.

Gen

13.

14.

15.

16.

ben

de

17.

Mø

Den fjerde Mose Bog.

1. Capitel.

Herren besalet Mose, Aaron og Hysleene for Stamme at tale folket, 1-16; de talte dem, hvor Stammene ved Tabernaklet, seire sig omkring det, og samerne omkring dem igjen, 47-54.

Dg Herren talede til Mose i * Sinai i Forsamlingens Paulun, paa den te Dag i den anden Maaned i det et Aar, efterat de vare udgangne af Egyptens Land, og sagde: *² Mof. 19, 1. tager * Hoved-Sum paa hele Israels Mennighed, efter deres Slægter, deres Fædrenehuus, ved Navnes Tal, Mandkjon, Hoved for Hoved af dem,

*c. 28, 2. & Mof. 30, 12.

fra * thve Aar gamle og derover, som kan uddrage i Strid udi Israels; I skulle stelle dem efter deres Hær, og Aaron. *c. 4, 3.

Dg med Eder skal være en Mand hver Stammee, en Mand, som er este for sit Fædrenehuus.

Dg disse ere Navnene paa Mænd, som skulle staae Eder bi; for Rubelzur, Schedeurs Son;

for Simeon: Schelumiel, Jurisad-Son;

for Juda: * Nahesson, Amminadabs; *² Mof. 6, 22. Ruth 4, 20.

for Issachar: Nethaneel, Juars Son;

for Sebulon: Eliab, Helons Son;

for Josephs Børn, for Ephraim: Mana, Amihuds Son; for Manasse: Sael, Pedazurs Son;

*c. 2, 18. 1 Kron. 7, 26.

for Benjamin: * Abidan, Gideoni *c. 2, 22. c. 7, 60.

for Dan: * Ahieser, Ammisaddai *c. 2, 25.

for Aser: Bagiel, Okrans Son;

for Gad: Eliasaph, Deuels Son;

for Naphthali: *Ahira, Enans Son;

*c. 2, 29.

disse vare de kaldte af Menighetsførster for deres Fædres Stammer; re Øverster for Israels Tujsinder.

Dg Mose og Aaron toge disse id, som ere udtrykkeligen nævnede

sig paa den første Dag i den anden Maaned, og de opgave deres Herkomst, efter deres Slægter, efter deres Fædrenehuus, efter Navnes Tal, fra thve Aar gamle og derover, Hoved for Hoved.

19. Saasom Herren havde besalet Mose, saa talte han dem i Sinai Ørf.

20. Og Rubens, Israels Førstesdtes, Børns Afkom, efter deres Slægter, efter deres Fædrenehuus, efter Navnes Tal, Hoved for Hoved, alt Mandkjon fra thve Aar gamle og derover, Hver, som kunde uddrage i Strid:

21. de Talte af dem til Rubens Stammee vare sex og fyrrethve tusinde og fem hundrede.

22. Simeons Børns Afkom, efter deres Slægter, efter deres Fædrenehuus; de Talte af dem efter Navnes Tal, Hoved for Hoved, alt Mandkjon fra thve Aar gamle og derover, Hver, som kunde uddrage i Strid:

23. de Talte af dem til Simeons Stammee vare ni og halvtredsindsthve tusinde og tre hundrede.

24. Gads Børns Afkom, efter deres Slægter, efter deres Fædrenehuus, efter Navnes Tal, fra thve Aar gamle og derover, Hver, som kunde uddrage i Strid:

25. de Talte af dem til Gads Stammee vare fem og fyrrethve tusinde og sex hundrede og halvtredsindsthve.

26. * Judas Børns Afkom, efter deres Slægter, efter deres Fædrenehuus, efter Navnes Tal, fra thve Aar gamle og derover, Hver, som kunde uddrage i Strid:

*¹ Mof. 49, 8. & Mof. 2, 8.

27. de Talte af dem til Judas Stammee vare fire og halvfjerdedsindsthve tusinde og sex hundrede.

28. Issachars Børns Afkom, efter deres Slægter, efter deres Fædrenehuus, efter Navnes Tal fra thve Aar gamle og derover, Hver, som kunde uddrage i Strid:

29. de Talte af dem til Issachars Stammee vare fire og halvtredsindsthve tusinde og fire hundrede.

30. Sebulons Børns Afkom, efter de-